

Ku'mi wá sebe

Edition Préliminaire

«Le livre qui parle de l'exode »

Le livre qui parle de l'exode en langue Kaansa

Burkina Faso, Afrique de l'Ouest

L'alphabet utilisé dans cette publication est en accord avec l'alphabet agréé
par la Commission Nationale des langues Burkinabè.

Edition Préliminaire

Première impression

Quatrième trimestre 2018

© **Tous droits réservés**

Eglise Protestante Evangélique du Burkina

BP 31, Gaoua, Burkina Faso

Ku'mo

Sebi wá tĩ'mi wá tutáŋga

Yáawéerí see'-uma seburá kha' maná déeri Yáawéerí ú déeri Ísíráyél bibi wá Yékínna. Ye kha' maná kuso'ri bi donsirá Éjípíti surgurá (20.2). Ú seere werá yeeri pũ yí' sebi weri Ku'mo. Yékínná déeri wée òv hĩŋ ú bibiri wera. Ísíráyél bibi hĩtam-biyaama Éjípíti surgura (45.17-20; 47.11) ĩ ba kórɔɔ ye Éjípíti nípirá ba yee bi donso yêe fũusĩŋ bi tákursa. Yékínná kheɛ ɔ wái ú pi ye yí' Moyízi weri ĩ kusigo bi Éjípítirá ĩ kheɛ yóo bí suri gí Yékírí hāana'na nũvgti Ísíráyél bibi wá khāgtĩburi kha' ma ba hā bi gí wera. Tí pi ye yóo weri, Yékínná khori bi nũnéesi Sínáyí tátíkírá ye hāa bi ú seere ná ú mambu (19.1-24.18) ĩ bukaa bi dɔŋ mí pi mákĩnni ná pi thugɔɔ wera. Waati ú Yáawénna ye hā ú seerenɔ Moyíziri dé v hā ú má nípiri weri, pírá dée násĩmbii sí yaariŋaa Yáawéerí wá nāmísa (32-34) v yeɛ bi ya. Sebi wera phura' ma Yékírí wá thiya'duki wá déme. Kí thiya'dukirāa buka' kha' Yékínna ma ú bibi wá sɔgɔmbu (35-40).

1

Ísíráyél bibira ma donso Éjípíti

¹ Jakópi ú pi yí' Ísíráyél, ú bi bí thooruu ĩ yóo Éjípíti surgurá pí ná pí kórgi nípiri weri, pírá déeri: ² Írbé ná Símínɔ ná Léví ná Júda ³ ná Ísákáari ná Zábílóni ná Bějámé ⁴ ná Dǎ ná Néfítálí ná Gáadi ná Áséeri. Pí bée' yóoráama pí ná pí kórgi nípa. ⁵ Jakópi wá kpānaanipi wá bée' pí yóori Éjípítirá weri, pi yema nípi digbéesāa' ná kpɔɔgɔ. Jozéfi khuru-vyaa yóo sóo ye pírá ba tũmá pi yóo. ⁶ Tí kpānaa bu, Jozéfi ná ú sekpookāmbi ná pí kāŋ só'i wá bée'

huwo. ⁷ Ísíráyél bibi hūm-biyaama ã kórɔɔ ã buu fāŋga. Hīm-biyaama surguri me. ⁸ ɔ iyé ba kheε uguri ye úra ye tuu Jozéfuri wa. ⁹ Ú seerye ú nípiri kha' pi náa dóŋ mí Ísíráyél bibi kónni ye buu fāŋgi ã taraa ãbíri waa? ¹⁰ Ye kha' pi yee ãbé khe wóomi sí dé sǎŋgi hã pí kí kón kí yóo wa; tūmá ɔ khu ná khāige ba yaa pi wónni du' ãbi pǔnǐbírá ye ná khāigirá sóo, pí tara. ¹¹ Pí to saa pó nípi dé pi yee bi fāŋgi sūmiso. Sí dée múnnáa, pí yee pí mágí nukhāgu khaa íŋɔ í déeri Pítóm ná Áramísési, í dé fáarawó wá dimi ná ú mí wá yóo saabŋkhara. ¹² Ye pǎtí pi ye hafu yêe fúusíŋ bi weri, múnnáa pi ye hafu yêe kón yêe yóo, pí ba taraa ãgi bi. ¹³ Éjípíti nípirá yee Ísíráyél biri fāŋgi sūmiso ã fúusíráa bi tákursi má dombe. ¹⁴ Yee-biyaa-buma fāŋgi sūmiso, dunijaná ba taraa daa bi: pi ye dú'ma tebigi í hĩŋ birigi í dé khāmarsūmi hūnsi hūnsi wá béε'. Fāŋgi sūmiso pi yeera bi ã fúusíráa bi tákursi má dombe.

Tí fáarawó fúusínni Ísíráyél bibiri wera

¹⁵ Hūnnoha' píŋɔ ye bú yêe hūnnó' eburu hapira. Pi ye yí'ma ɔɔri Sífará yêe yí' ɔɔri Púwá. Éjípíti ithakhoorá seerye pí hūnnohape píŋɔni kha' ¹⁶ ná pi baa hūnno' eburu hapiri, pi keŋ ná biira dée kho, pí khuwɔɔ, ye ná bihar'yɔ, pí yeyɔɔ, hã pí khuwɔɔ wa. ¹⁷ Ye hūnnohapira ye phānuma Yékíre; pi híní Éjípíti ithakhoo wá seereri wa, dé yee-biyaama bikhobiri pi ye wêe dé bi míni wã. ¹⁸ lthakhoorá yísi bi ã pógí bi kha' pée sūmi thĩnnu pi dé mé'naa? Pée déeri ye pi wêe khu bikhobiri waa? ¹⁹ Pí kha' eburu hapira má Éjípíti hapeε ya dé pi ma fāŋge, kha' ná dóɔre kóri bi pǎtí hūnnohana kha' u naŋ weri, ná pi hūni sówo. ²⁰ Sí dée múnnáa, Ísíráyél bibirāa kón yêe yóo yêe bu fāŋga. Yékínná dée hūnohapiri míkuruya; ²¹ yee-uma pí buu kpānaanípi kón ã deε pǎtí pi phānnuu wera. ²² Fáarawóná to seerye ú surgu nípiri kha' pi kí hĩŋ eburu biboŋ sí déeri bikhobi weri, dákpóroo ú pí yí' Níl, ye hã pí dé biharipíri míni wã.

Moyízi wá hūm̄mi ná ú bikereese

¹ Ú waaturá, Lévi wá kpānaaníní wá ɔ̄ yee ɔ̄ harɪ ú déeri Lévi wá kpānaaníní wá ɔ̄ tē wera. ² Hanná ba kheε d́ɔ̄rɪ ĩ hūni bikhoo. Mú v j́aani ná biira kura weri, ú kóorigôo-u ĩ buu fergi bísāa'. ³ Ye tí kpānaa bu mú v ba wórɔ̄ wēe kóorigôo-u túwā weri, ú kheε kó wúu s̄s̄ũnɪgɪ wá kpɔ̄mbiri' mákírán̄gɪ ĩ kheε támágímákɪ ná kó tágɪ ĩ boo kpɔ̄mbirikiri sí dé s̄án̄gɪ yɔ'mé bú dóoŋ bú wa ye kheε biiri ĩ yeyoo bú ĩ ná saa-v yɔ'miná, wúusírá, Níl kén̄gírá. ⁴ Bii wá kh̄harurá nunaa ke' yêe keŋ mí t̄u ba naŋ biiri wera. ⁵ Mú ti kha'ri ti dé kíru, fáaráw̄ wá biharurá yóo Nílná wíríkharɪ ye ú s̄ũmdébibirāa t̄onne Nil kén̄gírá. Mú v j́aani kpɔ̄mbirikiri wúusírá ú s̄ũni ú s̄ũmdébii wá ɔ̄ ú ná kkeε baa gí. ⁶ Ú págíyáa gɪ kha' ma keŋ ĩ j́aa biiri bú ná v fuwa; bikhoo'yo. Ú maŋnán̄ kórɔ̄, ú kha' ówu eburu biyo. ⁷ Bii wá kh̄harurá p̄gí fáaráw̄ wá biharurɪ kha' ma ná yí' eburu haré kí t̄ũnɪgɔ̄ ú bāa? ⁸ Ú kha' iiyo. Ú yóo ná yísi bii wá th̄i wá níj́aaná baa. ⁹ Fáaráw̄ wá biharurá seeriye hannɪ kha' v khe biirí ná kí t̄ũna' ma ú ye má ba taa-v. Bii wá níj́aaná tɔ kheε biiri n̄aa t̄ũnɪgɔ̄. ¹⁰ Mú bii kh̄n̄u weri, ú níj́aaná kheε ná h̄aa ú fáaráw̄ wá biharura. Úrá kheyɔ̄ má ú biyo ye kha' pɪ ba yíɔ̄ma Moyízi^a pébu yám-manɪ khorooma yɔ'mɔ.

Moyízi wá horo' yóomi Mádíná sirgɔ

¹¹ Sí buu só d̄uɪ, Moyízirá kh̄agɪ ĩ dée kho. ɔ̄ khu ú yóo ú eburu k̄ambi th̄aná ĩ ná j́aa f̄án̄gɪ s̄ũmɪ sí pɪ yeera bɪ wera. Ú kha' ma keŋ ĩ j́aa Éj́ípítí níní ná v khi' ú eburu k̄ana. ¹² Moyízirá kerɪ fa ye kerɪ fa mú v j́aa níní wā weri ú kh̄u Éj́ípítí nín̄ni ĩ kheε ú kp̄gɪrɪ ĩ be' kɪ s̄ĩmh̄kɔ. ¹³ Kí dugé yékírée ú baa ba j́aa eburu bíj̄ɔ̄ ná pɪ kp̄íŋ ú seeriye ú dá'ráa th̄j́aani weri,

^a2.10 Eburusírá Moyízi wá tután̄gírá déeri, ĩ j́an̄j̄ m̄íní khon̄j

kha' pée déeri ye ûv khi' ú eburu kãnaa? ¹⁴ Ye ú seeriyɔɔ kha' máa saaruv níkhãgɔɔ dé v thu ãbíraa? Ye kha' v bée khu-mama pãtí v khuvu Éjípítí nínni weraa? Phãnígé kórí Moyíziri ú kha' nípu nú-biri si sówo. ¹⁵ Fáaráwɔ́ wá yatrá núu si yêe bee ú khuma.

Moyízirá yaa horigo yóo Mádíná surgo dé má ná hĩti ní; ú ná nanɪ ɔ kɔɔɔ wá the' ú hĩtaa fí. ¹⁶ Mádíná thɔgunnaana yema biharɪ má'nínɔɔ. Pí baa dé pu ba tha yɔ'mi í hĩ'ne' táasuri í hã pí sii wá sãníbɪ ná ú kpeburá ju. ¹⁷ Ye pɔ khunneenibé baa bâa níj biharɪpura. Ye Moyízira kée sí khunneeniburi wa ye yaa juvniḡáa biharɪ wá tádooribira. ¹⁸ Mú biharɪ khũnni werɪ, pí siirá^b púgí bɪ kha' mú pu déeri ye baa fɛerɪ khũi mé'naa? ¹⁹ Pí kha' ɔ Éjípítí níné hĩnni ãbírí khunneenibune ye kha' ú yatrá thaayannɪ yɔ'mi ã juvniḡáa ãbɪ tádooribira. ²⁰ Pí siirá kha' ye he uree? Ye kha' pée déeri ye pí séyɔɔ níi? Ye kha' pu ná khé baɲ ú, ú ba di. ²¹ Moyízirá hĩtaa wáí thãná. Ú hãa-v ú biharu Séfórãno ú yeyoo. ²² Hanná ba hũni bikhoo; Moyízirá kha' pu yíɔɔma Gérsóm^c, pébu ma ma khuraa surɪ mago.

²³ Sí dée du kɔḡḡnsɪ ye Éjípítí uthakhoorá tũmá v hu. Ísíráyél bibirãa bú kũuɲ pí dondigirá yêe ã' yêe súrú sí taraa nanɪ Yékínna. ²⁴ Yékínná núu pí ãsinni ye wógíróo núnée sí v khonna Ábráhám ná Ízáki ná Jakópɪno wera. ²⁵ Yékínná keri ã jãa Ísíráyél bibi wá hĩtansra.

3

Tí Yékírí yí'ru Moyíziri dé v hĩj Ísíráyél bibiri wera

¹ Moyízirãa ye khuɲ ú daafɪkhoo Jétóro ú déeri Mádíná thɔgunnaani werɪ, ú sãníbɪ ná ú kpebura. ɔ khu ú ba khee ú daafɪkhoo wá tádooribiri ã ná taraa gbennigeeri ye yóo ná nanɪ Yékírí wá tátí kí pu yí' Óréebɪ wera.

² Yáawerí wá minɪgirá bukaa-v ú thĩ naago, kó táboroki wá sɔgombɔ.

---

^b2.18 Eburusirá kha'-purma kha' pí sii Éréwél. Moyísi wá daafɪkhoo wá jísígi wá kóɔyi

^c2.22 eburusirá Gérsóm wá tutãngirá déeri khuraa

Moyizirá náa pãtí naage so tábororoki wá sɔgɔmburá ye táboroki wá thĩ gíra ye wêe so wa. ³ Moyízirá kha' ye má sũu tó'ríŋ í keŋ ú tãgumasi weri ye keŋ pãtí si déeri yóo ye táborokira wêe so wa wera. ⁴ Mú Yáawé'í náanu ná u sũu yêe tó'ríŋ weri ú hĩtaa ní táborokirá ye yísɔɔ kha' Moyízi, Moyízi. Ú kha' maná we. ⁵ Yáawénná seeryɔɔ kha' hã ú tó'ríŋ na; ye kha' u khorɔ ú deekharasiri dé khaa tí ure weri, má wáre. ⁶ Ye kha' maná déeri ú sii wá Yékírí ná Ábráhám ná Ízáki ná Jakópi wá Yékínna. Moyízirá phii wɔɔnnu, pébu u ye ha'rí keŋ Yékínni wã. ⁷ Yáawénná kha' ná-manu pãtí pi fũúsíŋ má nípiri Éjípítirá ye núu pãtí pi fũúsíŋ bi píu súrú wera. Kha' ná-manu pí foriisiri ⁸ má sũuno dé ma hĩŋ bi Éjípítí nípuŋe ye khé yóo bí siri kirɔɔ kí kpónni ye dée khaa tí náapínígí ná sãngura ^dkhãnu khãniyaŋ wera. Kánáa nípi ná Ítíbi ná Ámóɔribi ná Péerízibi ná Ívíbi ná Yébúsibi wá surge. ⁹ Mú Ísíráyél bibi súrúri sí ba taraa nanu ma ye má yatrá náa fũúsíŋ mí Éjípítí nípura fũúsíŋ bi weri, ¹⁰ ma sũnɔɔma werá fáaráwó thãná. U yóo werá Éjípítirá í ná kuso' má ní' pí déeri Ísíráyél bibi wera.

Tí Yékírí buka'ri ú nísígine Moyíziri wera

¹¹ Moyízirá seerye Yékínni kha' manáa maa yêe wónní yóo ná see' fáaráwónnu ye kuso' Ísíráyél bibiri Éjípítirãa? ¹² Yékínná seeryɔɔ kha' ma ba hĩti ú kpoogo. Ye kha' tí u ba khe ye tu dé maná sũnnu weri ná u kusigo má nípiri Éjípítí surgurá, tákíkerá pí bêe' ba thya' ma. ¹³ Moyízirá kha' ye ná ma ná seerye Ísíráyél bibiri kha' pí khãgíbi wá Yékínná sũnnu ma pí thãná ye pí púgí ma kha' mú pi yísɔɔ pé ma see' pu? ¹⁴ Yékínná seerye Moyíziri kha' Maná Déeri Wêe ú Déeri^e wera. Ye kha' u ná see' Ísíráyél bibiri kha' Maná Déeríi sũnnu ma pí thãná. ¹⁵ Yékínná seerye Moyíziri kha' u see'

---

^d3.8 Ná pi kha' khaa tí náapínígí ná sãngura khãnu weri kí dée má kha'-purma kha' kí khãnuma má yɔ'me ja, dé si see'ma pãtí diisi ná tádooribi ná sãnge wónní bu ní wera

^e3.14 Maná Déeri Wêe ú Déeri Póɔra kũmma kha' Manáa Ba Dé Wêe òu ba Dé

Ísíráyél bibiri kha' manı Yáawéρί ú déeri pí khāgıbı wá Yékírı, manı ú déeri Ábráhám, ná Ízákı ná Jákóptı wá Yékírı werı, maná sūnnıv pí thāná. Kırá déeri má nısıgiri waatu wá bēe', kıra pı wónnı yı' ma waatu wá bēe'.

¹⁶ Ye kha' v yóo werá í ná pıngıgıı Ísíráyél bibi wá khokhāgıbırı yé sēe' pı kha' manı Yáawéρί ú déeri pí khāgıbı wá Yékírı, manı ú déeri Ábráhám, ná Ízákı ná Jakóptı wá Yékírı werı, maná buka'rvıv má thı. Kha' ma ba hıı bı, dé ná-manıma dóıı mí pı dé bi Éjıpıtıra wera. ¹⁷ Kha'-vrıma kha' ma ba khom-bıma Éjıpıtı surgı thōōrará í yóo bı sırı gı Kánáa nıpı ná Ítıbı ná Ámōōrıbı ná Péerızıbı ná Ívíbı ná Yébúsıbıre wera. Kı surgırá, náapınıgı ná sāııgıra °khānuma khāııııı. ¹⁸ Ná v sēerıye bı sı pı ba hıı ú sēerera. Tı pánná ú khe Ísíráyél bibi wá khokhāgıbırı pí yóo Éjıpıtı ıthakhoo thāná í ná sēerıyōō kha' Yáawéρί ú déeri eburıbı wá Yékírı werı, úrá buka'rvı ma ú thı ye kha' v hā ıbırı khınnı ıbē nıúnēe í bu khu bıśāa' gbirınná í ná khon thōōıııı í hā Yáawéρί ú déeri ıbı Yékınnı wera. ¹⁹ Ye kha' tv-manı dé Éjıpıtı ıthakoorá ba hā bı khınnı pí tarı wa, ná kı dée má buka'-manıvıma má wórgı wa. ²⁰ Ye tıra yeerı ma ba buka' Éjıpıtı nıpırı má wórgı í kpēe bı bu í dé tāgımasımı hınsı hınsı, ye tı kpānaa bu ú hā bı khınnı pí tara. ²¹ Kha' má yatra ba yeema pí mıııé nvı Éjıpıtı nıpıne sı dé sāııgı ná pı bāa tarı pí tarı dépōrse ya. ²² Kha' harı wó hare ba pıııma ú máagıntākānnı werésı ũv ú kpoogi kórgıra werı, warıfıraa táıı ná sāntáıı ná táyeensi í yee sı pí bıkhobi ná pí bıharıpıra. Mıınnáa pı ba ho' Éjıpıtı nıpı wá táııra.

4

Tı Yékírı buka'rvı ú wórgıne Moyızırı wera

¹ Moyızıra sēerıye Yáawénnı kha' Ísíráyél bıbıra ba khāa wā ye pí ba hıııgıı má ııa, dé pı ba kha'ma kha' Yáawénnı bukaa ma ú thı ııa.

² Yáawénná púgɔɔ kha' pée míne u kó'ri dékírâa? Ú kha' tábɔ're. ³ Yáawénná seeriyɔɔ kha' u sée ri fānɔŋurá. Ú sée ri fānɔŋurá, tábɔ'nná fíkírâa dée suwaa. Moyízirá písée kpānaa kpānaa kpúukpúu. ⁴ Yáawénná seeriyɔɔ kha' u wónná' déki í kórɔɔ di'nná. Moyízirá wónnígáa déki í kórɔɔ. Suwaará fíkírâa dée tábɔ'ri ú dékírâ. ⁵ Yáawénná seeriyɔɔ kha' ísera pi ba khe yé khāa tu dé manɩ Yáawérí ú déeri pí khāgɩbi ná Ábrahám, ná Ízáki ná Jákópi wá Yékírí weri, buka'-manuu má thĩ. ⁶ Yáawénná písée seeriyɔɔ tē Moyíziri kha' u yó' ú dékiri ú kpórgɔɔrá í sa gi ú páanná. Ú saa gi páanná ye mú u yánni khori gi weri, dékpúmbosé kórí dékiri khaanná fí kú fū phiphɩhi má púmmúgúre. ⁷ Yáawénná kha' u yó' ú dékiri ú kpórgɔɔrá í sa gi tē ú páanná. Ú saa gi bú ye yári khori gi, kí fíkírâa hĩtaa pátí ki ye fí kí naaŋ púníngi wera. ⁸ Yáawénná seeriyɔɔ Moyíziri kha' ná pi khāa ye hĩní ú seereri í deé dúgú tágumasimí tí déeri weri wa, pi ba khāa í deé páa ɩŋɔ wánná. ⁹ Ye tágumasimíŋe ɩŋɔ í pi jáani mé'ni weri, ná pi kai kha' pí khāa í hĩŋ ú seereri wa, ú thaayi Níl wá yó'mɩni í kpó' pi fānɔŋurá. Ná u kpógí yó' mí u thaayanni weri, fānɔŋurá, pi ba fíkímma í dé tarammi fānɔŋurá.

Tí Yékírí phĩ'ni khori Áarǎni dé u dé Moyízi wá thoora wera

¹⁰ Moyízirá seeriyɔɔ Yáawénni kha' á Tamaŋ ma jínɔɔma u keŋ ú thĩ dé má wórí seere ya. Kha' í kórí gi fée-u wa, seerera kpíníma manɔ; háari tí u yati kó'ri yēe seere manɔ weri, má nógura fíma máanna. ¹¹ Yáawénná seeriyɔɔ kha' máa hāani níthĩnɔŋurɩ núbɔŋɩŋe ? Māa máa níthĩnɔŋurɩ wá nógú ú wónnɩ seere ya werési í yeé ú núnmanaa? Māa yeé níné já werési ú daraa' ? Keŋ má manɩ Yáawénnɔ wāa? ¹² Ye kha' u yóo sã, dé ma ba téfírɔɔ ú seere, ma ba bukɔɔ tí u ba see' wera. ¹³ Moyízirá kha' á Tamaŋ ma jínɔɔma u sũŋ ɔ ní' maa ú u khɔɔ'. ¹⁴ Yáawérí wá jámísírâ tɔ yaa ú seeriyɔɔ Moyíziri kha' keŋ má ú máníkhuo Aarǎ ú déeri Léví weri, ú fíma wāa? Ye kha' úra wónnɩ seere . Ye kha' ú yaturá wēe baŋ ú thāná. Ye kha' ná Áarǎna

ba jáa úrí Moyíziri ti ba nuu ú. ¹⁵ Ye kha' u ba buka' Áaróni tí u ba see' wera. Ye kha' ma ba hĩti pí bée'no kpoogi í buka' pi tí pi ba see' yé mamaŋ bu tí pi ba dé wera. ¹⁶ Kha' Áarónâa ba seereé nípine ú pheenná, úrâa ba dé ú nóguri ye úrá dé Áaró thã úrí má Yékíro. ¹⁷ Ye kha' u kó' tábo' teri ú dékírâ; tíra u ba khe' í kí dé tãgumasimíŋa.

Moyízi wá fí' písémmi Ísiráyél bibi thã

¹⁸ Moyízirá yóo ú daafɩŋkhoo Jétóro thãná ĩ ná seeryɔɔ kha' u hã ma khĩnni má yóo Éjípítirá í ná keŋ má Ísiráyél bi kãŋ bũ ní weri í tu dóŋ mí pure wera. Jétórá seeryɔɔ kha' u yóo dówóoŋge. ¹⁹ Yáawénná seerye Moyíziri ní Mádíŋá surgirá kha' u fí'rí písi Éjípítirá dé nípi wá bée' pí ye bee ú khumi weri, hu-biri. ²⁰ Moyízirá khee ú haru ná ú bibiri ĩ kãnnígáa bu kãŋgooo bu pí khee yêe yóo Éjípítirá. Khe-uyaama tábo' tí Yékírí kha'ra u khe wera. ²¹ Yáawénná seerye Moyíziri tẽ kha' yee-manu ú wórɔɔ dée tãgumasimí kóŋgónŋo. Kha' ná u ba nanu ní Éjípítirá, u dé si ní tẽ fáaráwóɔ wóonná. Ye mana ba yee ú kpí' jíntãnni í khũŋ má nípiri khĩunne kha' pí bú yóo wa. ²² Tí pãnná ú seeryɔɔ kha' Yáawérí kha'ri kha' Ísiráyél bibirá (Ísiráyél bibira ma má má dúgú bikhoo-u)déeri má dúgú biira.

²³ See'-maŋaa-u kha' u sée pí yóo ná thiya' ma ú kaya; tírá yeeu mú u kauri weri, ma ba khuma ú thĩ wá dúgú biira. ²⁴ Mú Móyízira ye yóo weri, ú ná nanu tó khari kha' ma hũŋ Yáawénná baa isengiri dé ma khuwɔɔ.

²⁵ Séfóorára khee púrí phõnaŋgi ĩ huuriyo ú biiri ye khee kpó' tí u khuuri weri, í phagi ri Moyízi wá ^fdesirá ye kha' dé-urma má khoos tarammi wá bákárá⁸. ²⁶ Yáawénná to yee Moyízira. Séfóra kha'-uyaama kha' dé-urma má khoos tarammi wá bákárá ĩ dee huuresirá. ²⁷ Yáawénná seerye Áaróni kha' u yáa yóo gbirinná ná thukiŋ Moyízira. Áaróná yaa yóo ná jáa ú

---

^f4.25 deesura wónni dé Moyízi wá khooso

⁸4.25 pãtí u kha'ri kha' dé-uma má khoos tarammi wá bákárá weri, múnnáa póɔ jáanu si.

khĩnu Moyíziri, Yékírí wá tátíkí wá the'rá, ú biroo. ²⁸ Moyízirá seerye Áarǒni míjɪ wá bée' í Yáawé'í kha'ru ũv ná sɛɛ' ná tǎgumasímíjɪ wá bée' í v kha'ru ũv ná dé wera. ²⁹ Mú v sɛɛ'ruv sí sóo weri, pí kheɛ yóo ná pǐngírée Ísíráyél bibi wá khokhǎgɪbɪ wá bɛɛ'. ³⁰ Áarǒná kheɛ seerée bée' ú Yáawé'í hāana Moyíziri weri, ǐ seerye bi ú ye dée tǎgumasímí Ísíráyél nípi wá wóɔnná pí náa jɪ pí yíbiré. ³¹ Pí khāa ye tuv tē dé Yáawé'í ná-uri dónj mí pi fúussíj ye tuv dé v bée hím-buma. Pí bagɪ hursi ǐ thuga Yáawénna.

5

Moyízi ná Áarǒ wá yóomi fáarǎwǒ thā

¹ Mú si tanni weri, Moyízi ná Áarǒná yóo fáarǎwǒ thāná ná seeryɔɔ kha' Yáawé'í ú déeri Ísíráyél bibi wá Yékírí weri, úrá kha'ru kha' v sée má nípirá yóo gbirinná ǐ ná dé kersɪ ǐ thiya' ma. ² Ye fáarǎwǒná kha' maa pi yí' Yáawé'í manāa nú ú wáǵɪ ǐ yee Ísíráyél bibirá tarāa? Kha' mana tuv tárú ú pi yí' mú wā; ye má ba hā bi khĩnni pí yóo wa. ³ Moyízi ná Áarǒná kha' eburubi wá Yékírí buka'-uri ǐbí'í ú thĩ ye kha' v hā ǐbí'í khĩnni ǐbé núnée ǐ bu khu bísāa' gbirinná ǐ ná khoj thogunsɪ ǐ hā Yáawé'í ú déeri ǐbi Yékírí weri, sí dé sǎngɪ hā ú yee bosé khu ǐbí'í werésɪ khǎigé di ǐbí'í wa. ⁴ Éjípítí uthakhoorá seerye Moyízi ná Áarǒni kha' pí yee nípirá bú dé pí sūmɪsɪ waa? Kha' pi yóo ná déegée. ⁵ Kha' werá pi kónni Éjípítí surgirá, pí písée yêe dé bi pí bu déegéekharɪ wa.

Fáarǎwǒ du'-uma Ísíráyél bibi wá sūmɪsɪrá

⁶ Tí fūnaa kpoori fáarǎwǒná seerye sūmɪni wá wóɔkhirubi ná nípi wá kɔrsunnɪburɪ kha' ⁷ hā pí súnní hā Ísíráyél nípirɪ fí tǔwā, dé pi yee pí thíná ná kí beyɔɔ ǐ kí hĩj birigira. ⁸ Ye birigibii wá nógí pi ye hĩj fí kí naaj púnínjɪ weri, kí nú kpoogira pi ba hĩj, tóɔ khoj bú wa, dé thānthānnibe, tírá yeeri pí buu yêe kũj kha' ǐbí'ra bée ná khomma thogunsí hā ǐbi Yékínna.

⁹ Tírá yeeru ná sūmɪsura ba nanɪ bɪ tɪ pǎnná pí ba bu dési kí nú núnvɔŋɪ tǔwǎ. ¹⁰ Sūmɪnɪ wá wóɔkɪrɪubɪ ná nɪpɪ wá kɔrsɪnnɪburá ná sɛerɪye Ísíráyél nɪpɪrɪ kha' fáaráwǒ kha'ru kha' pí ba hǎ bɪ fú tǔwǎ. ¹¹ Kha' pí thɪna yóo khaarɪ wó khaa tɪ pɪ yóori ná buu fú werɪ, pí hayí baŋ ú; ye pɪ tu kha' tóo ba kɔŋ bú pí sūmɪsúrǎ wa. ¹² Ísíráyél nɪpírǎ tɔ kuso ɪ tɪyaa bú Éjípítɪ surgírǎ me yêe wée fúra. ¹³ Sūmɪsɪ wá wóɔkɪrɪubɪra ye thoo-bima tutáanná yêe kŋŋ kha' sūmɪ sí pɪ mákɪnnɪ ná pɪ dé khu wó khu werɪ, pɪ dé sí bée' pǎtɪ pɪ dé hǎ bɪ fúwɔ fí wera. ¹⁴ Pí yatura ye kɪ'ma Ísíráyél bi bí fáaráwǒ wá sūmɪnɪ wá wóɔkɪrɪubɪ saara dé pɪ kí kɔrsɪŋ pí Ísíráyél bi kǎmbɪrɪ werɪ, yêe kŋŋ kha' pée déeri ye birigibiira hɪi í nógírǎ naaŋ ná fɛerɪ pǎtɪ ɪ dé hɪi fí werɪ waa? ¹⁵ Ísíráyél bi bí pɪ saara dé pɪ kí kɔrsɪŋ pí Ísíráyél bi kǎmbɪrɪ werɪ, pí yóo fáaráwǒ thǎná ná kha' pée déeri ye úv dé ɪbí déeri ú dombiri werɪ mé'naa? ¹⁶ Pí hǎ ɪbírí fú ya, ye kha' ɪbíra hɪŋ birigi yé písí kɪ'rí du' ɪbírí bú. Tí ú nɪpura dé werɪ, tu kuraa wa. ¹⁷ Fáaráwǒná kha' tóoyɪ ya dé thǎnthǎnnɪ pírbe, tírá yeerɪ pí buu yêe kŋŋ kha' ɪbíra bée ná khomma thɔgɪnsɪ í hǎ ɪbɪ Yáawénna. ¹⁸ Ye kha' pɪ ná déegée. Kha' pí ba hǎ bɪ fú ya; ye pɪ dé má múne ye birigibii wá nógírǎ hɪi. ¹⁹ Ísíráyél bi bí pɪ saara dé pɪ kí kɔrsɪŋ pí Ísíráyél bi kǎmbɪrɪ werɪ, pí ɲáa pǎtɪ sɪ huura bí bu werɪ, pébu sɛɛ'-pɪyaa-buma kha' tóo ba kɔŋ bú birigibii wá nógírǎ wa, ye pɪ dé má múne ye í hɪi í nógírǎ khu wó kɪyaa. ²⁰ Mú pɪ yaaraa fáaráwǒ wá kɛŋgírǎ yêe písɪ werɪ, pí ɲáa Moyízi ná Áarǒnɪ ná píra ye fí yêe tee bɪ. ²¹ Mú pɪ ɲáanɪ Moyízi ná Áarǒnɪ werɪ, pí kha' Yáawénna ɲá bɪ. Ye kha' pírá déeri sǎŋgɪ fáaráwǒ ná ú ní' kpórbira wêe bee dé pɪ nú ɪbɪ núugi wa. Kha' yeɛ-burma pɪ ba bu kókéeekharɪ í khu ɪbíra. ²² Moyízirá kuso ke' ye sɛerɪye Yáawénni kha' á Tamaŋ v keŋ tɪ v déeri ú nɪpɪrɪ wera. Ye kha' pée déeri ú yaturá sŋnɪ maa? ²³ Kha' ɪ kórɪ gɪ tɪ v sŋnɪ ma fáaráwǒ thǎná má yóo ná sɛerɪyɔɔ sí werɪ, tíra v kókínnɪ yêe fúusɪŋ ú nɪpɪrɪ ye ú fii' yêe keŋ kaa hɪŋ bɪ.

¹ Yáawénná seerye Moyíziri kha' u ba pá tí ma ba dé fáaráwǒnɩ wera. Kha' manɩ Yáawénná ba bukɔɔ má wórgɩ ú ba dɔgɩ sée pí tara; kha' ma ba bukɔɔ má wórgɩ ú thĩná ba nínɩ bi kha' pi ku' má surgurá í tara.

Yékírí hã-vri Moyíziri núvɔgɩ kha' ma ba hǐŋ Ísíráyél bibira

² Yékínná písée seerye Moyíziri kha' maná déeri Yáawénná. ³ Kha' buka'-maɲaa má thĩ khũnɩ Ábráhám ná Ízáki ná Jakópɩnɔ kha' maná déeri Yékíŋ Wónnáana ye ma ye bukaa bi má Yáawérí jísígine ɲa.

⁴ Khom-maɲaa-bíma núnéesɩ kha' ma ba hã-bima Kánáa surɩ gí pure hĩtansɩ má khurbe wera. ⁵ Nú-manɩ pǎtí Ísíráyél bibira ũ' sí kuso dondi gí Éjípítí nípti yeeri bi werɩ, má wógíró núnée sí ma khonni bí wera. ⁶ Tírá yeeri u see' Ísíráyél bibiri kha' maná déeri Yáawénná. Kha' ma ba khom-bima fǎŋgɩ sũmɩ ná dondi gí Éjípítí nípti yeeri bi wera. Ma ba buka' Éjípítí nípti má wórgɩ í sǎuna' pí yíbiri tákursɩ í hǐŋ pírí Ísíráyél bibira. ⁷ Ma ba dé-bima má nípti yé dé pí Yékírí pí tu dé manɩ Yáawérí ú déeri pí Yékírí werɩ, maná khonni bi Éjípítí nípti wá fǎŋgɩ sũmɩsurá. ⁸ Tí kpānaa bu, ma ba yóo bí surɩ gí ma hãana'nɩ Ábráhám ná Ízáki ná Jakópɩri núvɔgɩ kha' ma ba hã bi werɩ, ma hã-bi-gíma kí dé pí wága. Manɩ Yáawénná kũnnɩ mú. ⁹ Moyízirá yóo ná seerye sí bée'nɔ Ísíráyél bibiri ye mú pí kpó'nnɩ kpó'vnáa ã deɛ dondigirá werɩ, sí dée bí bu wí'mónúgɩ, pi hǐŋgíráa ú wa. ¹⁰ Yáawénná seerye Moyíziri tē kha' ¹¹ u yóo ná see' Éjípítí uthakhoo fáaráwǒnɩ kha' u sée Ísíráyél bibirá ku' ú surgurá í tara. ¹² Moyízirá seerye Yáawérí wá wóonná kha' Ísíráyél bibi wá thĩna hǐŋgíráa manɔ wã, múnnɩ fáaráwǒna wónní hǐŋgíŋ manɩ ôv mú yêe wórí seere yaa? ¹³ Yáawénná seerye Moyízi ná Áarǒnɩ kha' pi yóo kpoogí ná ɲá Ísíráyél bibi ná Éjípítí uthakhoo fáaráwǒnɩ í kuso' Ísíráyél bibiri Éjípítí surgurá.

Tí Yékírí písénni yêe sêe' Moyíziri núu gí u hãana'naa weri, kí míja

²⁸ Tí Yáawéerí seereeri Moyízino Éjípítirá weri, ²⁹ sêe'-uyaa-uma kha' maná déeri Yáawénna. Ye kha' u sêe' Éjípítí ithakho fáaráwóni míjiri wá bée' í ma seeriyoo wera. ³⁰ Moyízirá seeriyê Yáawéerí wá wóonná kha' maní ûu mí yêe wórí seere ya weri, múnni fáaráwóna wónní dé yé hǎngǎngi manno?

7

¹ Yáawénná seeriyê Moyíziri kha' ma ba déyooma ú dé má Yékíro fáaráwón thã úrí ye ú máníkhoo Áaróná seereé ú pheenná. ² Seereé bée' ú ma ba seeriyoo weri, u sêe' ú ú máníkhoo úrá sêe' ú fáaráwóni ú sêe' Ísíráyél bibirá ku' ú surgurá í tara. ³ Ma ba déma fáaráwóná dé núkpínísa. Ma ba dema tãgumasimí kǎngǎngi ná mí kǎngǎngi jũ buka' má wǎrgi weri, ⁴ ye ú ba hǎngǎngi bí ya. Tí pánná ma ba buka' pi má wǎrgi í sãina' pí yíbiri tákursi yé kuso' má sodáasi bí déeri Ísíráyél bi bí déeri má nípi weri, Éjípítirá. ⁵ Waatu ú ma ba buka' Éjípítí nípiri má wǎrgi í kuso' Ísíráyél bibiri pí surgurá weri, tíra pi ba tu dé maná déeri Yáawénna. ⁶ Moyízi ná Áaró dé-birma míjiri í mákírá dǎng mí Yáawéerí sêe'ri bi wera. ⁷ Waatu ú Moyízi ná Áaró yóorá ná seeriyê fáaráwóno weri, Moyízira yema dusti digbéerũ'no ye Áarónãa ye dusti digbéerũ' ná sísa'no.

Tí fáaráwón kauri kha' má hǎngǎngi Moyízi ná Áaróno wã wera

⁸ Yáawénná seeriyê Moyízi ná Áaróni kha' ⁹ ná fáaráwóna ba kha' pi dé tãgumasimíní, Moyízira sêe' Áaróni kha' u khe tábo'nni í hĩng ni fãngurá ú wóonná dé ti ba fíkíng dé suwa. ¹⁰ Moyízi ná Áaróná yóo fáaráwón thãná ná dée pãtí Yáawéerí kha'ri wera: Áaróná hĩni tábo'nni fãngurá, fáaráwón ná ú ní' kpórbí wá wóonná, tábo'nná fíkírá dée suwaa. ¹¹ Fáaráwóná ye Éjípítí ní' pũ wóome ná táníngkhobé baa ba dée pí tánímmú í dée tí mí kpoonna: ¹² pí bée' hĩnisee pí tábo'i fãngurá í fíkírãa dée suubi; ye Áaró wá tábo'nná mígí pǎo wáyura. ¹³ Ye pãtí Yáawéerí kha'ra weri, múnnãa-u, fáaráwóná dée

núkpínísi v hǎngírǎ Moyízi ná Áarǒno wǎ.

Dógú yíbísǎuga: tí yǎ'mi fíkínni dée tarammi wera

¹⁴ Yáawénná seerye Moyíziri kha' fáarǎwǒna déma núkpínísi kha' má sée má nípirǎ tari wa. ¹⁵ Ye kha' v yóo púníngí ná jǎa-v waati ú v ba kí yóo Nílná wera; ú teyǒo ní Nil kǎngírǎ. Kha' v khe tábo' tí fíkínnáa dée suwaari weri dékírǎ ¹⁶ yé sǎe' fáarǎwǒni kha' Yáawérí ú déeri eburubi wá Yékínni weri, úrá sǎnni ma kha' ma ba seeryǒo kha' v sée má nípirǎ yóo ná thiya' ma gbirinná ye háari ná fǎe ú kha' má nú si ya. ¹⁷ Kha' tírá yeeri Yáawénná kha' werá v ba tu dé maná déeri Yáawénná. Kha' tábo' te tǎu má dékírǎ weri, tíra ma ba khe í khi' Níl wá yǎ'muni pí fíkíng dé tarammi, ¹⁸ Níl burbirǎ huwo' ye ú kí núu tututu Éjípíti nípirǎ ba wǒnní jǒ pí yǎ'muni tǔwǎ. ¹⁹ Tí kpǎnaa bu, Yáawénná seerye Moyíziri kha' v sǎe' Áarǒni kha' v khe ú tábo'nni í wǒnná' ú dékiri Éjípíti dágíbi ná pí desi ná phensi ná yǎkhai wá bǎe'rá pí yǎ'muná fíkíng dé taramma. Yǎ'mi wá yatǎ bǎu kpǒosi ná pǔrtasurǎ Éjípíti sirgi wá bǎe'rá weri, pí bǎe' ba fíkíng déma taramma. ²⁰ Pǎtí Yáawérí kha'ri weri, mǔnnáa Moyízi ná Áarǒ déeri: Áarǒ khe'-uma ú tábo'nni í khunni Nílná, fáarǎwǒ ná ú ní' kpórbi wá wǒnná, Nil yǎ'mi wá bǎe' fíkírǎa dée taramma. ²¹ Níl burbirǎ huugo ye úv núu tututu Éjípíti nípirǎ wǒrǒo wǎe jǒ yǎ'muni tǔwǎ. Sirgi dé-giyaama tarammi me. ²² Éjípíti táníngkhobirǎ ba dée pí tánímmú í dée sí hǎngi tǎ. Pǎtí Yáawérí kǒnnaa weri, sí dée mú; fáarǎwǒnná dée núkpínísi v hǎngírǎa Moyízi ná Áarǒno wǎ; ²³ dé khe-vri khūnima má míne dée ya. ²⁴ Éjípíti nípi wá bǎe' wáa yǎe phen bǔntǎngi Níl wá kǎnsírǎ í bǎe yǎ'mí jǒ, pébu, Níl wábírǎ yé wǒnní jǒ wǎ. ²⁵ Tí Yáawérí kha'ri Nílni yǎ'muná fíkírǎa dée tarammi weri, dé-sima khubi má'níng.

Pǎa íng yíbísǎuga: kǒnsa

²⁶ Tí kpǎnaa bu, Yáawénná seerye Moyíziri kha' v yóo ná sǎe' fáarǎwǒni

kha' manı Yáawéρί kha'ri kha' v sée má nípírá yóo ná thıya' ma. ²⁷ Kha' ná v kai kha' ú hã bi khĩnnı pí tari wa, ma ba yeema kũnsé hĩŋ surguri me í sãina' pí yíbıre. ²⁸ Si ba hĩmma Nılını í tannı dóoŋ ú kórgırá ná ú du' hũnaŋgurá í tánnı kãŋ ú kpĩunná í dóoŋ ú ní' kpórbı wá dusirá ná Éjípıti nípi wá bée' dusirá. Pı ba hĩmma pháanıthokhayuri ná pháanıbɔɔkhu' tásıra. ²⁹ Sí yatura ba kãmma ú thĩná ná ú ní' kpórbırá ná Éjípıti nípi wá bée'rá.

8

¹ Yáawénná seerye Moyíziri kha' v see' Áarǒnı kha' v khe ú tábɔ'nnı í wónná' nı dágıbi ná dágıdesi ná phensırá, kũnsé ku' í hĩŋ Éjípıti surguri me. ² Áarǒná wónnıgáa ú dékırı Éjípıti yɔkhayırá, kũnsé kuso bú ĩ hĩnı Éjípıti surguri me. ³ Éjípıti tánıŋkhobırá ba dée pí tánımmú ĩ dée sí hũŋgi tē. Dé-birma kũnsé kuso Éjípıti surgırá. ⁴ Fáaráwǒná seerye Moyızı ná Áarǒnı kha' pı jıŋ Yáawénnı ú yee kũnsırá ku' má ná má nípi wá sɔgombırá ye má sée ú nípírá yóo ná khoŋ thɔgunsı hãa-v. ⁵ Moyızırá kha' úrá mákınnı ná v buka' khu ú ma jıŋ Yékınnı í hã ú ná ú ní' kpórbı ná ú surgı nípirı wera. Kha' ma ba jıɔɔ ú yee pí kɔɔyi kũŋ sũ ú kórgırá ná ú dusirá wera. Nil wá tónná sı ba hĩta. ⁶ Fáaráwǒná kha' naaŋ. Moyızırá kha' ma ba dé pátı v kha'ri werı, ú tu kha' Yáawéρί ú déeri á Yékırı werı, ú ná nıné wónnı mákıŋ na. ⁷ Kha' kũŋgé ba já ú khanná wã, ú ná ú ní' kpórbı ná Éjípıti nípira ba kɔɔyi sı. Nil wá tónná sı ba hĩta. ⁸ Moyızı ná Áarǒná kuso fáaráwǒ wá khanná. Moyızırá fɔwaa kɔɔ Yáawénnı ĩ dee kũŋ sí v yeera sí baa fáaráwǒná werı, sí míŋɔ. ⁹ Yáawénná núu Moyızı wá jınnı, kũnsırá huugo dusirá ná kpóntũŋpıná ná wúugırá. ¹⁰ Éjípıti nípírá pínı sı fũupi fũupi sı núuge ya ye surgırãa núu me tututu. ¹¹ Mú fáaráwǒ jáanı ná míjına wóorıyóo werı, ú dóoróo tē núkpínısi pátı Yáawéρί kha'ra werı, v hĩŋgırãa Moyızı ná Áarǒnɔ wã.

Páa ísãa' yíbísãiga: wúba

¹² Yáawénná seerye Moyíziri kha' v see' Áaróni kha' v yaara' ú tábɔ'nni í kha' ri fãnuḡurá, tebiḡurá fíkíḡ dé wúbi í hĩḡ Éjípíti surḡuri me. ¹³ Moyízi ná Áaróná dée pātí Yáawérí kha'ri wera: Áaróná yaariḡaa tábɔ'nni ĩ khunni fãnuḡurá, tebiḡurá fíkírá dée wúbi ĩ yaa múḡáa níthĩnapı ná tádooribira. Khaayi wá béé'rá Éjípíti surḡurá, tebiḡurá fíkíráa dée wúbi me. ¹⁴ Éjípíti tánĩḡkhobirá kha' pi dé pí tánĩmmú í dé sí hũḡi tẽ, ye pi wórɔɔ wa. Ye wúburâa ye níthĩnapı ná tádooribirá. ¹⁵ Tánĩḡkhobirá seerye fáaráwóni kha' Yékírêe déegée. Ye sí béé'rá pātí Yáawérí kũnni weri, múnnáa-u, fáaráwóni kai-uma yêe ú núkpínísírá; v hũḡírâa Moyízi ná Áaróno wã.

Páa íjírú' yíbísãiga: kápa

¹⁶ Yáawénná seerye Moyíziri kha' naaḡ púnĩḡ thuthuki ná v yáa yóo fáaráwóni thãná waati ú v yóo Nílná weri, í ná seeryeɔɔ kha' manı Yáawérí kha'ri kha' v sée má nípirá yóo í ná thiya' ma. ¹⁷ Kha' ná v kha' má hã bi khĩnni pí yóo wa, ma ba ye kápé baḡ ú ná ú ní' kpórbi ná Éjípíti nípirá . Pi ba dóomma Éjípíti nípi wá dusirá í hĩḡ si tíkíḡ ná fãnuḡi wá bêe'no. ¹⁸ Kha' ye ú fũnáa khu úrí Gósé maráa ú má nípure hĩtansi weri, ma ba ye ú wásírâ hĩti sí kpo; káfé ba jí ná jí ye ú tu dé manı Yáawénnâ búma surḡe wá yaturá. ¹⁹ Kha' ma ba yeema kpíkura ú nípi ná má nípirá; yíbísãiguḡurá ba naḡ má nípiri wa. Naannu ú tãḡumasira ba dé. ²⁰ Yáawénná dée pātí v kha'ri wera; kápé baa pi wórɔɔ ya ĩ ba hĩní fáaráwóni wá kóḡi ná ú ní' kpórbi wá dusi ná Éjípíti surḡi wá bêe'; pí hasiḡaa surḡuri me. ²¹ Fáaráwóná yisi seerye Moyízi ná Áaróni kha' pi ná khoḡ thoḡnsí hã pí Yékínni bú Éjípíti surḡurá. ²² Moyízirá kha' sí mákíḡ múnnáa wã, dé thoḡḡ sí ĩbíra ba khonni hã Yáawérí ú déeri ĩbi Yékínni weri, si píuma Éjípíti nípune. Ná pi jí ná ĩbíra khoḡ sí thoḡnsi wá hũḡiri pi ba hĩḡiḡ ĩbíirma púrse. ²³ Ye kha' ĩbíra níunéema gbirinná ĩ bu khu bísãa' yé khoḡ thoḡnsi í hã Yáawérí

ú déeri ɪbi Yékinni pātí v kha'ru wera. ²⁴ Fáaráwǒná kha' nú-maní; ma ba hã bi khĩnni pí yóo gbirinná ná khon thogunsí hã Yáawéí ú déeri pí Yékinni weri, ye hã pí beri yóo déeyéŋ na. Ye kha' ye pi jínŋ Yékírí hã ma.

²⁵ Moyízirá seerye fáaráwǒni kha' ná ma yaa ú khanná ma ba jínŋ Yáawénní hãa-u, naaŋ ná v ba yee ú ná ú ní' kpórbi ná Éjípítí nípirá kɔɔyɪ káperi, dé hã ú yé beri fɪŋ ɪbírí kaa hã Ísíráyél nípiri khĩnni pí yóo ná khon thogunsí í hã Yáawénni wã. ²⁶ Moyízirá yaa fáaráwǒ wá khanná ɪ ná jíní Yáawéí hãa-u. ²⁷ Yáawénná núu Moyízi wá jũnni ɪ yee fáaráwǒ ná ú ní' kpórbi ná Éjípítí nípirá kɔɔyɪ kápira; káfi úkpo mé v yé já wã. ²⁸ Ye fáaráwǒná dée núkpínísi tẽ ɪ kai kha' ú hã bi khĩnni pí tari wa.

9

Páa ímúwáa' yíbísãiga: tádooribi wá humo

¹ Yáawénná seerye Moyíziri kha' v yóo fáaráwǒ thãná ná seeryɔɔ kha' Yáawéí ú déeri eburubi wá Yékírí weri, úrá kha'ru kha' v sée má nípirá yóo í ná thya' ma. ² Kha' ná v kai ye kórí saa bi fí tẽ, ³ Yáawénná ba yee ú tádoori bìi wúgírá weri wa, dé v ba yeema bo' púsé kó' ú ságíbi ná ú káŋgogibi ná ú jógumímbi ná ú nábi ná ú sáníbi ná ú kpebira. ⁴ Ye Yáawénná ba yeema kpukra Ísíráyél bibi wá tádooribi ná Éjípítí nípi wá tádooribirá. Ísíráyél bibi wá tádoori úkpo mé, ú ba hu wa. ⁵ Yáawéí wá yatɪ yee-uma khu ú v ba dé si wera. Sɛɛ'-uma kha' naanna ma ba dé si Éjípítí surgurá. ⁶ Mú dugɪ yékinni weri, Yáawénná dée si: Éjípítí nípi wá tádooribi wá bée' huugoo me ye Ísíráyél bibi wá tádooro úkpo mé v huu wa. ⁷ Fáaráwǒná púgírá, pí kha' Ísíráyél bibi wá tádooro úkpo mé v huu wa; ye sí bée'rá ú kai yêe dé núkpínísi, v sée Ísíráyél bibirá taraa wa.

Páaŋi má'níkpo yíbísãiga: músa

⁸ Yáawénná seerye Moyízi ná Áarǒni kha' pí bête' khon mínígɪ dékpũni

wóoyi, Moyízirá hĩn gi thu'nná fáaráwǎ wá wóonná. ⁹ Kí mínígura ba fíkín déma tebugi í kpó' Éjípítí surgi wá bée'rá í koo níthĩnapí ná tádooribirá í fíkín dé músí í ku' pí í kpāigín dé dogopiso. ¹⁰ Moyízi ná Áarǎná khee mínígi ĩ yóo fáaráwǎ thāná. Mú pí nanní ní Moyízirá hĩni gi thu'nná músé kuso níthĩnapí ná tádooribiri ĩ kpāigura dée dogopiso. ¹¹ Éjípítí tánínkhobira wórwó baa khaa tí Moyízire ya ĩ dee músírá, pébu, hĩn-siyaama pí wísiri pātí sí déerá Éjípítí nípirá wera. ¹² Yáawénná yee fáaráwǎ dée núkpínísi, u hĩngírāa Moyízi ná Áarǎná wā, pātí u sée'raa sí Moyíziri wera.

Páapí má'nínǎ yíbísāiga: pámpúrsa

¹³ Yáawénná seeriyé Moyíziri kha' naan púnín thuthuki ná u yáa yóo ná sée' fáaráwǎ kha' Yáawéí ú déeri eburubi wá Yékírí weri, úrá kha'ri kha' u sée má nípirá yóo í ná thiya' ma. ¹⁴ Kha' weri úrí ma ba yeema yíbísāi thĩni thĩné nañ ú thĩni tíkín ná ú ní' kpórbí ná Éjípítí nípi wá bée'no ye ú tu dé níne bú fa dunipaná má ná úrêe wónní mákín na. ¹⁵ Ná wónná'-mapaa déki ĩ yee bo' púsé kórí ú ná ú nípiri ná huwo'-piyaa ĩ khori bú. ¹⁶ Ye yee-manuuma sí dé sǎngi ú tu dé manāa wórgine ye má jisígírá ku' dunjāa bée'rá. ¹⁷ Ye sí bée'rá háari ná fee ú wêe bú' má nípiri wa, tírá yeeri u hāa bi khĩnni pí tarāa wa. ¹⁸ Ye tírá yeeri naan páamběe sii ma ba yeema pámpúrí kpakpasé wá; pātí Éjípítí sīnninni weri, sí pámpúrsi wá hũnge wāa bú jāa wā. ¹⁹ Kha' ú tádooribi ná ú mú ĩ wúugírā weri, u bee khaarí sa sí, tǔmá ná u bee khaari ĩ saa níthĩnapí ná tádooribira wa, ye yee bi ní wúugírā, pámpúrsira ba khu-buma. ²⁰ Fáaráwǎ wá ní' kpórí bí Yáawéí wá seere phāanna'ni weri, pí yee pí sūmdébibi ná pí tádooribirá hĩtaa dusirá ²¹ ye péé bí kaari kheyoo kheemo weri, pí yee pí sūmdébibi ná pí tádooribiri wúugírā. ²² Yáawénná seeriyé Moyíziri kha' u yaara' ú táb'nni thu'nná í yee pámpúrsírá wá Éjípítí surgi wá bée'rá ná níthĩnapí ná tádooribi ná míjū wá

bée' ù fī wera. ²³ Moyízirá yaarigaa ú tábo'nni thu'nná. Yáawénná yee yɔgírǎ dǔráa ye nígímáa fǎnɔgírǎ, ye yee pámpǔrsírǎ wáa Éjípítí sɔgírǎ.

²⁴ Pámpǔrsí wá wámi ná yɔgi wá nígimmi pǔi-syaama. Pǎtí Éjípítí nípi yaari ná fɛe pi náa sí pámpǔrsí wá hǔngi náa wǎ. ²⁵ Sɔrgi wá bée'rá, pámpǔrsírǎ sūuno níthĩnapí ná tádoori bĩi ye wúugírǎ weri, ĩ hasigaa míjɔ wá bée' ù fī weri, ye kpɔɔgɔ táhusira. ²⁶ Gósé úkporá pámpǔrsí kaari wáa; ú maráará Ísíráyél bibire ye hĩtansa. ²⁷ Fáarǎwǔ ná yísí Moyízí ná Áarǔni ĩ seeriyɛ bi kha' weri úrí maná bunní; Yáawénná terenni; má ná má nípirǎ yárgínni. ²⁸ Ye kha' yɔgi wá dǔrámmi ná pámpǔrsí pǔi-sirma ná taraa; pi níj Yáawénni ĩ hǎ ma, má sée pí tari, má ba sǔnní kpó' pi túwǎ. ²⁹ Moyízirá seeriyɔ kha' ná ma ba kuso nuná ye yaarigaa dési ĩ tǎa Yáawénni yé níjɔ, yɔgira ba kpáa dǔrámmine ye pámpǔrsírǎ nuni ú tu dé Yáawénná buuri dunijana. ³⁰ Ye kha' ye tu-maní dé ú ná ú ní' kpórbirá ba phǎni Yáawé'í ú déeri Yékínni weri wa. ³¹ Léní^h ná ɔrjɔ hasi'-syaama me' pébu, ɔrjɔⁱ úrá ye phuri'ma ye léninǎa ye ku' fuma. ³² Ye bilé^l thĩjɔ thĩ níj ye bú weri, tí tɔ hasiga wa, pébu sírǎ yé naɲ khũ wǎ. ³³ Moyízirá kuso fáarǎwǔ wá kéngírǎ ná nuná ĩ yaarigaa dési ĩ tǎa Yáawénni ye níjɔ yɔgírǎ kpáa dǔrámmine, pámpǔrsírǎ nuna wáamɛ ye yɔgírǎ náajǎa. ³⁴ Mú fáarǎwǔ náani ná yɔgira náajǎa, pámpǔrsírǎ kpáa wáamɛ ye yɔgírǎ kpáa dǔrámmine weri, ú yaa sí kpokpoosine; ú ná ú ní' kpórbirá kókírǔ pí núkpínísɔ tē. ³⁵ Pǎtí Yáawé'í se'e'ra Moyíziri weri, múnnáa sɔ déeri. Fáarǎwǔ dé-uma núkpínísɔ kha' má sée Ísíráyél bibirá tari wa.

---

^h9.31 LÉ Pí ye khema léní wá wǔnsɔ ĩ dé táyeense

ⁱ9.31 Órjɔ dé-uma diime

^l9.32 Kheebɔ-uma marɔ. Ná keri tábii wá tutǎnga

Páaŋi má'nísãa' yíbísãiga: kpánsíba

¹ Yáawénná seerye Moyíziri kha' u yoo fáaráwǒ thāná. Kha' maná yeeri fáaráwǒ ná ú ní' kpórbiri núkpínísêe hūngirá yé wónní dé tǎgumasimíu pí soḡomburá. ² Múnnáa u ba wónní see' ú bibi ná ú kóibiri sūmí tí ma sūnni bi ná pǎtí ma déeri tǎgumasimíu Éjípítí nípirá jǎa wera. Síra pí ba khe yé tu dé maná déeri Yáawénna. ³ Moyízi ná Áarǒná ná seerye fáaráwǒni kha' Yáawéri ú déeri eburubi wá Yékírí weri, úrá kha'ri kha' dé pépǎa u ba nú má wágúraa? Ye kha' u sée má nípirá yoo í ná thiya' ma. ⁴ Kha' ná u kai kha' ú sée má nípirá tari wa, naaŋ má yee kpánsíbé sūŋ ú surgirá. ⁵ Pí ba hǐmma fǎnūngiri, kí wónní jǎa wǎ. Pí ba demma míŋi wá bée' í pámpúrú yeeri weri, tíkíŋ ná táhu sǐi wúugirá weri me. ⁶ Kha' pí ba hǐima ú kórgiri tíkíŋ ná ú ní' kpórbí ná Éjípítí nípi wá bée' dusira. ĩ kórí gí tí pí sekóbi wá sekóbi yaari dunipaná ĩ ná naní fεerá weri, pí jǎa sí hūngi jǎa wǎ. Moyízirá kuso fáaráwǒo khanná ĩ taraa. ⁷ Fáaráwǒ wá ní' kpórbírá seeryoo kha' ūnni khiye íbira ba kooyi wái weraa? Kha' u jǎa naa gí u kpóo íbíri waa? Ye kha' u sée khoobirá yoo í ná thiya' Yáawéri ú déeri pí Yékínni wera. Kha' u jǎa pǎtí Éjípítira hasi' yaa? ⁸ Pí yísi Moyízi ná Áarǒná yoo fáaráwǒ thāná, ú seerye bi kha' pí yoo ná thiya' Yáawéri ú déeri pí Yékínni wera. Ye kha' ye pǔnnêe ba yôo? ⁹ Moyízirá kha' íbi bée' ba yoo: bikereebi ná níkhǎgíbi ná íbi bikhoobi ná íbi biharipi tíkíŋ ná íbi sǎníbi ná íbi kpebi ná íbi nábine; dé íbira ná déma kersí í thiya' íbi Yáawére. ¹⁰ Fáaráwǒná kha' Yáawénna hǐti bí kpoogo. Ye kha' tu-maní dé má ba hǎ pí ná pí kórgi nípi khǐnni pí yoo wa; ye tu-maní dé tí pí káká' weri, tí kúraa wa. ¹¹ Ye kha' sí dé ya, dé khoobi wá tónnâa ba yoo ná thiya' Yáawénna. Mú u seereeri sóo weri, pí phǎngura Moyízi ná Áarǒni kha' pí tara. ¹² Yáawénná seerye Moyíziri kha' u wónná' ú dékiri Éjípítí surgirá í yee kpánsíbé ku' í khoo

míyɪ wá bée' í pám̄púrɪ yɛɛɪ wɛɪ. ¹³ Moyízirá wónnígáa tábɔ̀nnɪ Éjípítí surgirá, Yáawénná yɛ sargé yaa khukuki ã fúgí khubɛɛgɪ tíkɪŋ ná isɛŋgɪnɛ. Mú dugɪ yékínnɪ wɛɪ, surgirá baa kpánsíbɪnɛ kpoogo. ¹⁴ Pí yaa kénsɪ wá bée'rá Éjípítirá í h́nɪ khaayɪ wá bɛɛ'. Pɪ yɛ wóɔɛ ya. Pí h́ŋgɛ kuso náa wá, yɛ pí h́ŋgé ba ku' tɛ na. ¹⁵ H́m-bɪyaama kɛŋgɪɪ, fānɪŋgírá tegi mɛ. Dem-birma wúugi wá bée' ná táhubisi wá bée' ná míyɪ wá bée' í pám̄púrɪ yɛɛɪ wɛɪ. Támá'nɪ ná wúutáɛ yɛ Éjípítí surgirá wa. ¹⁶ Fáaráwóná yɛ pí yísɪ Moyízi ná Áarónɪ khaanná fí pí baa ú sɛɛɪyɛ bɪ kha' buri-manɪ Yáawéɪ ú déɛɪ pí Yékínnɪ wɛɪ, yɛ buroo pí th́ná. ¹⁷ Yɛ kha' pí sɛɛ h́a ma tí tɛ yé ńŋ Yáawéɪ ú déɛɪ pí Yékínnɪ wɛɪ, ú h́ŋ ma thóɔra kpóroo wɛnnɔ. ¹⁸ Moyízirá kuso fáaráwóná khanná yɛ ńnɪ Yáawénná. ¹⁹ Yáawénná yɛ sargé yaa khudóŋgɪ ã fúgí fāŋgɛ ã khɛɛ kpánsíbɪɪ ã ná h́nɪ bɪ sób́yɔ' mamɪgírá'. Kpánsú úkpoo yɛ yɛ Éjípítí surgirá wa. ²⁰ Yɛ Yáawénná yɛ fáaráwóná déɛ núkpínísɪ ã kha' má h́a Ísíráyél bibiri kh́nnɪ pí yóo wa.

Páaɪ kpɔ̀ŋkhon yíbísáɪga: tápírge

²¹ Yáawénná sɛɛɪyɛ Moyíziri kha' ɔ yaara' déki thv'nná, táagírá te' vɛp Éjípítí surgirá, ńpírá kí mɔmɔv. ²² Moyízirá yaarɪga ú dékiri thv'nná, táagírá tegi vɛp ã déɛ khu bísáa' Éjípítí surgɪ wá bée'rá. ²³ Pí khubɛ bísáa'ná Éjípítí ńpura yɛ wóɔɔ yɛɛ ná kām̄bɪ wa. Ńpírá h́taa pí khayurá yɛ maráa ú Ísíráyél bibíɛ yɛ h́tansɪ wɛɪ, yé'-vyaama. ²⁴ Fáaráwóná yísɪ Moyíziri ã sɛɛɪyɔɔ kha' pí wónnɪ yóo ná thɪya' Yáawénná. Kha' pí yatra wónnɪ yóo pí bibinɛ kpoogi, dé sáníbɪ ná kpɛɛbɪ ná náabírá yóo wa. ²⁵ Moyízirá kha' ú th́ wá yatrâa ba h́a ãbírí tádoori bí ãbírá ba ná khon thogɪ sí pí tho' khurukhuru ná só thogɪnsɪ í h́a Yáawéɪ ú déɛɪ ãbɪ Yékínnɪ wɛɪ. ²⁶ Yɛ kha' ãbɪ yatra ba yóoma ãbɪ tádooribi wá bɛɛ'nɔ; ãbɪ tádooro úkpoo mɛ' ú ba h́tɪ

---

¹10.19 *sób́yɔ' mamɪgírá* Eburusirá kha'-puma kha' wúusi wá sób́yɔkɔ. *Sób́yɔ' mamɪgɪ wá deki wá khari wá tóo pí yí' mú*

fí khaterá wa, dé ìbíra ba khom-búma pɔ́ɔ́ í khorɔ́ thogunsi í hã Yáawé́rí ú déeri ìbí Yékínni weri, ye ná ìbíra nanni ní ja ìbírá wónnì tu pí ìbíra khorɔ́ thogunsi weri wa. ²⁷ Yáawénná yee fáaráwǒ́ná dée núkpínísi, u píu hãa bi khĩnni pí yoo wa. ²⁸ Ye fáaráwǒ́ná seeriyee Moyíziri kha' ú ku' fí, hã ú sǔnní yee má ná ú degi má kharɔ́ túwã; dé ná ma náa gi, ú kpĩgé hũj. ²⁹ Moyízirá kha' pátí u kha'ri weri, ú ba ná má degi fí ya.

11

Phurgan yíbísãigi wá see'me

¹ Yáawénná seeriyee Moyíziri kha' ma ba sãuna'ma fáaráwǒ́ ná Éjípítì nípi wá yíbínni werá; ná si taraa, u ba sée pí tara. Ú yatrãa ba phãngun bi kha' pi tara. ² Ye kha' u see' Ísíráyél nípiri kha' khoo wó khoo jínj ú máagíntákãnni warfíráatási ná sãnitási, haru wó haré jínj ú máagíntákãnni warfíráatási ná sãnitása. ³ Yáawénná yee ú nípi wá míjé nuwãa Éjípítì nípune. Fáaráwǒ́ wá sǔmdébibi ná Éjípítì nípi wá yatira ye sama Moyízi wá sãu. ⁴ Moyízirá seeriyee fáaráwǒ́ni kha' Yáawé́rí kha'ri kha' waati ú pãanna ba khã' kónj weri, ma ba taru Éjípítì surgurá. ⁵ Éjípítì dúgú bikhobi wá bêe' ba huma ì kórí gi fáaráwǒ́ òu ugurá weri, ú dúgú bikhoorá í ná nanj donhari òu nãngírã weri, ú dúgú bikhoori ná tádooribi wá dúgú bibiri, pí bêe' ba huma. ⁶ Tí pãnná fuvyira ba póbúma Éjípítì surgurá; fuv í pi mú núu náa wã, ye níjé ba nú í hũngí ná wã. ⁷ Ye Ísíráyél bibi wá marãa úrí bu, pí yatrãa ba nú ná berme hũnu níjé weresi tádooro wa. Tíra pi ba khe ye tu dé manu Yáawé́nna ba yeema kpukiraa Éjípítì nípi ná Ísíráyél bibirá. ⁸ Moyízirá seeriyee fáaráwǒ́ni kha' ú waatrãa ú ní' kpórbi wá bêe' píu mé'ni weri, tíra pi ba wá hurse má wóonná ye see' ma kha' má ná má kpãnaanipi wá bêe' tara. Má taraa. Mú Moyízi kũnni mú sóo weri, ú kuso námíse fáaráwǒ́o khanná. Ú námísi yaa-siyaama tákursã. ⁹ Yáawénná seeriyee Moyíziri kha' ná u náa ná fáaráwǒ́na wêe hũngúnj ú wa, si déma sãngi má dé

tāgumasimí kónghóngheni ú surgurá. ¹⁰ Ye Moyízi ná Áarṓ dé-biyaama
tāgumasimí kónghóngheni fáaráwṓ wá wṓonná ye Yáawénná yee ú dée
núkpínísi kha' má sée Ísíráyél bibirá ku' má surgurá tari wa.

12

Kúŋkersi wá sīnnimmi wá míŋa

¹ Yáawénná sēeriyē Moyízi ná Áarṓni Éjípítirá kha' ² fergee werá déeri pí
dugi wá kókírṓra; úrá déeri pi dógú fergeera. ³ Kha' pi sē' Ísíráyél bibi wá
bée' kha' khubi kpṓṓgi khurá pi khon sánáa werési kpēē kórsi kórso. ⁴ Ná
kórgē sérēe tádooroorá, pí beŋ pí ná kó kórí gí máagínni gí weri, í keŋ nípi
wá hakeri yé khon tádooroora. Pí kpikurṓó í mákín ūu naŋ bée' úkpo úkpóo
khṓṓ wera. ⁵ Pi khori' du gíkpo sáníkhoo werési du gíkpo kpēekhoo ú kaari
túŋgíyáa weri, ⁶ í sa bi í ná naŋ fergee wá khubi kpṓṓ ná píjú' khurá. Tí
fūnáa sūnínghura Ísíráyél bibi wá bēe' ba khu bi. ⁷ Pi khe pí tarammini í boo
bi du' kí pí ba khṓṓ sánáani werési kpēeri weri, ú konnegi wá kēŋgbēŋ
íŋṓná ná thv'ri tutūŋkho'nná. ⁸ Pi wú khaari, ná táagura tegi pí khṓwṓ
pháani ú dá'ri thāhurbu weri, ná wúu gī haŋ wera. ⁹ Hā pí khṓwṓ ú kaa
thowommi wā, hā pí dugṓṓ wa, dé pi wú ú bēe' tíkín ná thaagi ná kesu ná
dṓṓsne. ¹⁰ Pi khṓṓ sí bēe' hā pí yee míni wā. Ná si hūni pí tho' si. ¹¹ Ná pi
kha' pi khṓṓ si, pi théesiri haguŋi yé yee dēekharasi yé kó' táṓ'ri dékírá. Pi
ba khṓṓ-sima haabunse. Yáawéŋí wá Kúŋkerse. ¹² Ma ba tarma īsenghiri
Éjípítí surgurá í khowa' kí dógú bikhobiri me, níthīnapi wá dógú bikhobi
tíkín ná tádooribi wábune me. Kha' maná déeri Yáawénna; má ba yee Éjípítí
sīmburi wa. ¹³ Ye píŋí, du' sí pi ba hīti weri, taraŋ mí pi ba boo bú weri,
pírāa ba dé túŋgēe sí pi ba túŋgēe sí dusiri wera. Waati ú ma ba kí sāuna'
Éjípítí nípi wá yībinni weri, ná ma jāa tarammini, má kúŋ bi, má dé-bírí
míni wā. ¹⁴ Hā pí pha ú khuri wa, dé pi kí dé sí kersiri pí ná pí kóibi wá
kóibiri kaa kpáarēe í thiya' maní Yáawénna. Múnnaa sure, sí fúkín na.

Pháani ú dá'ri thāhurbu weri, ú kerse

¹⁵ Yáawénná khabı tē kha' pı ba kí khɔɔma pháani ú dá'ri thāhurbu weri, ı́ bu khubi má'nı́ɔ. ı́ kórí gı dúgú khurá hā thāhurbıyé hıti pí dusirá wa. ı́ kórí gı dúgú khurá ı́ ná naŋ khubi má'nı́ɔ khurá ná nıne khɔɔ pháani ú thāhurbunɔ weri, pı ba khomma ú tárıri bú Ísíráyél bibirá. ¹⁶ Dúgú khu ná phurgan khurá, pı dé kerı kpakpası wá sóɔ ı́ pı́ngı́n má nısígırá ı́ kí kpónnó' ma. Hā pí dé háari má sūmıne ja, dé pí dimi wá tónna pı dé. ¹⁷ Pı kí dé kersı, sı pı khɔɔ pháani kaadé thāhurbunɔ weri, khu werá dé ú khurá ma kuso'ri pí sodáasıbıri Éjı́pıti surgırá. Hā pí pha ú khuri wa, dé pı kí dé sı kersıri pí ná pí kóibi wá kóibiri kaa kpáarée; múnnáa sıre, sı fı́kı́n na. ¹⁸ ı́ kórí gı dúgú fergee wá khubi kpɔɔ ná píjı́' khu wá súnı́ngıri ı́ ná naŋ ú khubi digbée ná úkpo wá súnı́ngıri, pháani ú dá'ri thāhurbu weri, úra pı kí khɔɔ. ¹⁹ Pı dé khubi má'nı́ɔ hā pí ye thāhurbıyé hıti pí dusirá wa. Pı khıbrá ná nıne dii dii mıi thāhurbunɔ, khıraa-u ba', Ísíráyél bıyo ba' pı khomma ú tárıri bú Ísíráyél bibirá. ²⁰ Tı́ra yeeri hā pí di mıu tıu thāhurbunɔ wā. Khaari wó khaa tí tárıre hıtansi weri, pháani ú dá'ri thāhurbu weri, úra u kí khɔɔ.

Kúńkersı wá dimi wá sóɔbımmo

²¹ Moyızırá seerıye Ísíráyél bibi wá khokhāgıbı wá bée' kha' pı ná bee sánı́bı werésı kpee bı wónnı́ naŋ pí kórgı nípıri weri, ı́ khu bı Kúńkersı wá nısígırá. ²² Ná pı khıu bı sóo, pí khe tátu' kí pı yı' ísópi ^kweri, kí kpéngı ı́ jí' ki taramıná ı́ boo bı du' kí pıre weri, kí konnegı wá kéngbéŋ ı́ɔná ná thu'ri tutūŋkho'nná. Ná pı dée sı sóo, hā nıne yé ku' dukırá wa, dé pí hıti bú ı́ ná naŋ púnı́ngı. ²³ Yáawénná ba tarma Éjı́pıti surgırá ı́ sāuna' kí nípı wá yı́bıri; ye ná u jaá taramını konnegı wá kéngbéŋ ı́ɔná ná thu'ri tutūŋkho'nná u kún-sıma. Ú ye mıngı khıvıreerá dóoŋ bú sı dusirá wa.

---

^k12.22 *ísópi* Ná kerı Eburubo 9.19

²⁴⁻²⁵ Ná pí ná pí kóibira ba dóoróo siri gí Yáawéí hãana'ni núugi kha' ma ba hã bi weri, pi kí dé mú kaa kpáaré; múnnáa sure, sí fíkín na. ²⁶ Ná pí bibira púgí bi kha' pée déeri ye pû dé sî ²⁷ pí sêe' pi kha' Kúŋkersi wá thogunse ïbíra khoŋ yêe hã Yáawénna. Waati ú Ísíráyél bibira ye Éjípíti surgurá weri, Yáawéí khuwa'-uyaama Éjípíti nípiri ye kúní ïbírí, míune dée ïbírí wa. Ísíráyél nípirá bagu hursi ï thuga Yáawéni ²⁸ ye yóo ná dée míjri wá bée' ï mákírá dón mí Yáawéí sêe'ra Moyízi ná Áaróni wera.

Páari kpɔɔgi yíbísãiga: Dúgú bikhobi wá humo

²⁹ Mú pãanni khã'ni weri, Yáawénná khuugaa Éjípíti nípi wá dúgú bikhobiri me ï kórí gi fáaráwó òu ugrá weri, ú dúgú bikhoorá ï ná nani wée òu karsórá weri, ú dúgú bikhoorá ná tádooribi wá dúgú bikhobirá, pí bée' huurima me. ³⁰ Kí isengiri, fáaráwó ná ú ní' kpórbi ná Éjípíti nípi wá tórá yaa yêe fuu kénsi kénsi pébu, duke ye bú kí huumi kaara khuu wa. ³¹ Fáaráwóná yee pí yísi Moyízi ná Áaróni pókhãkiri í sêerye bi kha' pí ná pí Ísíráyél bi kãmbura ku' má surgurá ï yóo ná thiya' Yáawéni pãtí pi kha'ra wera. ³² Pí yatura khe pí tádooribi wá bée' í tara. Ye kha' pi níj pí Yékínni ú yee duwaabí hã ma. ³³ Mú Éjípíti nípira ye túŋ dé pí bêe' ba huma weri, pí kha' Ísíráyél nípira khé tari kɔɔkɔɔ. ³⁴ Ye tírá yeeri Ísíráyél nípi wá fáanúmbɔstra buu yaa wa, ye pí khe si pháanúmbɔkhi' tásírá ï biri si pí kpórgíbirá ï sakíraa si ï taraa sí. ³⁵ Ísíráyél nípi dé-biyaama tí Moyízi kha'ra wera: sêe'-piyaama Éjípíti nípiri kha' pi hã ïbírí sãnitási ná warfíráatási ná táyeense. ³⁶ Yáawéí yee-uyaama Ísíráyél nípi wá míjé nuwãa Éjípíti nípine, pí hãa bi mí í pi nínnáa wera. Múnnáa pi ho'ri Éjípíti nípi wá tásira. ³⁷ Mú si tanni, Ísíráyél bibirá yaa Áramísési yêe yóo Súkóti. Pi ye jómímma khoobi kĩmbi digbéesã'no; pi thũgi hapi ná biibi yee bi bú wa. ³⁸ Ní' kónjómbe ye búma tẽ pí déeri támabi weri, pí thoo bi ï yówo. Sãníbi ná kpeebi ná náabira ye wóore ya. ³⁹ Tí Éjípíti nípi nínnáa Ísíráyél bibi kha'

pi ku' ũbi surgirá haabunse weri, Ísíráyél bibira ye buu kheε pó dimi wā, dé pháanǐbɔgi wá tónna pi kheera mé'ni ye ki ye buu yaa wa. Pí kheε gi ũ dée pháanu ú dá'ri thāhɪrbu wera. ⁴⁰ Ísíráyél bibi bu-biyaama dusti kpársíɲɔ ná digbée ná kpɔɔgi Éjípítí surgirá. ⁴¹ Khu ú dusti kpársíɲɔ ná digbée ná kpɔɔgi hīini weri, ú khurá Yáawérí wá ní' pí déeri ú sodáasíbi weri, pí bée' kuso Éjípítí surgirá. ⁴² Pātí Yáawérí kheeri isenɲ gíkpo kutúru ũ tee ú nípiri ú fūnāa khurá ũ kusigo bi Éjípítí surgirá weri, múnnāa sure, ná ú khura nani tē pí bēe' hīti dɔɔkoo í thuya' Yáawénna. Pi kí dé si pí ná pí kóibi wá kóibiri kaa kpáarée.

13

Tí Yékírí kheeri wɔɔnnu ũ tǎa Ísíráyél bibiri wera

¹⁷ Mú fáarawǔ séeri Ísíráyél bibirá taraa weri, Fílísíbi wá surgi khūnnāa ye tó', ye Yékínna yeε pí kheε tírí wa; u ye túmma dé ná pi ná hakira khāige wíse ba múnú bi pí kpɔɔgi písi Éjípítirá. ¹⁸ Tírá yeeri ú yeε pí kheε khīɲ tū kóɲ weri, ũ thoo gbirinná ũ yóo sóbýɔ' mamigi ¹wá kénɲɔ. Ísíráyél bibi sóɔbím-biyaama khāigi wá hītansi ye kuso Éjípítirá. ¹⁹ Moyízirá kheε Jozéfti wá hubíiri ũ yóo í pébu, Jozéfti seε'-uyaama ú máníkhobiri kha' pi kari kha' ná Yékínna ba téfírée bi, pi ba khe má hubiiri í yóo í. ²⁰ Ísíráyél bibirá yaa Súkóti ũ yóo ná bagɪ pí dóobídusi Étámu. Étámuna yema gbirinɲ wá the'. ²¹ Yáawénna yema wɔɔnná khibeeguri tátúní sūnsūniɲɔ yeε buka' pi khūnne; ná táagira tegi ú hīti wɔɔnná naa gū so kí sūnsūniɲɔ weri, kí dógírǎ, kí yé'ré' pi kénɲune. Sí dée múnnāa, khibeεge ba' isenɲge ba' ná Ísíráyél bibira ma yóomo. ²² Kí tátúnígira ye búma waati wá bée' khibeeguri wɔɔnná ; ná táagira tegi, kí naagirāa bú wɔɔnná waati wá bēe'.

---

¹13.18 sóbýɔ' mamigaEburusirá kha'-purma kha' wúusi wá sóbýɔkɔ. Sóbýɔ' mamigi wá deki wá khari wá tóo pi yí' mú

Tí fáaráwǎ thoóri Ísíráyél bibiri dé ma kó' pí wera

¹ Yáawénná seerye Moyíziri kha' ² v see' Ísíráyél bibiri kha' pí fírí ná hĩtu Pí-hírótu wá the', Mígídól ná sóbýokɩ wá sɔgɔmburá ǐ kásɩ Báal-séfǔnna. Pí ná hĩtu tí khanná, sóbýokɩ wá the'rá, ³ dé fáaráwǎna ba kha'ma kha' pí búma yêe thégúí bú surgurá, nunam-burɩ-búma gbirinná, pí tu kénj gí pí yóo wa. ⁴ Kha' ma ba yeema fáaráwǎná dé núkpínísi ǐ thoo bi gbirinná, tí pánná má buka' ú ná ú sodáasíbɩ má wórgɩ, pí ná má sáura. Tíra Éjípítí nípra ba khe yé tu dé maná déeri Yáawénná. Ísíráyél nípirá dée pí dómminá.

⁵ Mú pí see'ru fáaráwǎni kha' Ísíráyél bibi horo'-piri taraama werɩ, ú ná ú sũmdébibirá fíkírá kákási kha' pée sũmune ǐbírí déeri mé'naa? Pée déeri ye ǐbíra yeé Ísíráyél bibiri fí pí di ǐbɩ donsi wa, ye yeé pí taraa? ⁶ Fáaráwǎná yeé pí sóóbíró ú khãikhã wotoroogiri ye ú kheé ú sodáasíbɩ pí thoo bi.

⁷ Khe-vyaama Éjípítí khãikhã wotoroosi wá bée' tíkín ná sí thĩnthĩnsine. Sí thĩnthĩnsira yema kpársísãa'. Ní' písãa' písãa' ye sí bée'rá. ⁸ Yáawénná yeé Éjípítí uthakho fáaráwǎná dée núkpínísi ǐ yaa yêe thoo Ísíráyél bibira; ye hakira ná ku'-piyaama Éjípítirá kaadé phãnge. ⁹ Éjípítí sodáasíbɩ ná pí ságíbɩ ná khãikhã wotoroosi ná pí kãnnɩ ságíbɩ werɩ, pí yaa yêe thoo Ísíráyél bibiri ǐ ná kórí bɩ Pí-hírótu ú kásánná Báal-séfǔni, khaa tí pí hĩtanna sóbýokɩ wá the'rá wera. ¹⁰ Mú Ísíráyél bibi tuuri dé Éjípítí nípra ye thoo-bima ye fáaráwǎná ye fí tó'tó' werɩ, phãngé kórí bɩ pí súrú yêe yí' Yáawénni ¹¹ ye wáa yêe sǐj Moyíziri kha' dúusé dá'ráa Éjípítirá baa? Ye kha' ye pée déeri ú kheé baa ǐbínne gbirinj werá dé ǐbíra huu? Kha' pée déeri ú kusigo ǐbírí Éjípítirãa? ¹² Kha' tí ǐbíra ye ní Éjípítirá werɩ, síra ǐbírí náaná ye seeryoɔ kha' v yeé ǐbírí gburum hã ú sásãa ǐbírí wa, dé ǐbíra di Éjípítí nípi wá donsi tí páa tí ǐbíra ba hu gbirinná wera. ¹³ Moyízirá seerye bɩ kha' hã pí yeé phãngé kó' pí ya, dé píra nuni gburum yé kí kenj pátí

Yáawénna ba hĩ̀n bi fɛeri wera. Dé Éjípítí ní' pí pí ná fɛeri mé'ni weri, pí ba ná bi tũwã. ¹⁴ Kha' Yáawénnâa ba khãĩ í hã bi. Píra nuni gburum yé kí nú ú bu.

Sóbíyɔkɪ wá kpekimme

¹⁵ Yáawénná sɛeriyɛ Moyíziri kha' pée déeri ye ùv súrú kha' ma tɛ́fírɔ̀. Kha' v sɛɛ' Ísíráyél bibiri kha' pí khe kí yóo. ¹⁶ Kha' v khe ú tábɔ̀nni í yaará' tãa ni sóbíyɔkírã í sée khĩnni bú tí dé kharɪ huuri Ísíráyél bibirá dóonni tara. ¹⁷ Ye maná ba yɛɛ Éjípítí nípirã dé núkpínusi í dóonni thoo bi. Tí pánnã má buka' má wórgɪ fáaráwɔ́ ná ú sodáasíbi ná ú khãikhãĩ wotoroosi ná pí kãnni ságíburɪ weri, pí ná má sávra. ¹⁸ Ná ma bukaa fáaráwɔ́ ná ú khãikhãĩ wotoroosi ná pí kãnni ságíburɪ weri, má wórgine, pí ná má sávri, yé tu dé maná déeri Yáawénna. ¹⁹ Yékírí wá minigi ùv ye Ísíráyél bibi wá wóonnã weri, ú minije ba hĩtaa pí kpãnaanã, tátúní sũnsũni gũ ye wóonnã weri, kírã yaa ní tẽ ĩ minije ba hĩtaa pí kpãnaanã. ²⁰ Kɪ yema Éjípítí nípi ná Ísíráyél bibi wá sɔgɔmburã. Dé-giyaama tápirgi tó he'nnã ye tó he'nnã kí yé'rigée kɛnguri isɛngira. Sí dée múnnãa Ísíráyél bibi ná Éjípítí nípira wóró tó'ríyɔ̀ kãmbɛ isɛngiri wa. ²¹ Moyízirá yaariga ú déki ĩ tãa gi sóbíyɔkírã, Yáawénná yɛɛ sargé yaa khukuki ĩ fúgi fãnge ĩ yé'rigée duguri, ĩ pói yɔ̀munɪ pí kpíkuraa khaa íjɔ ye sée kharɪ huura. ²² Yɔ̀munã dée má kpémo he' íjɔ̀ bée'rá, dágarã huuriya, Ísíráyél bibirá sagaa. ²³ Éjípítí nípirã dóoró sóbíyɔkírã dé pí thoo bi : Fáaráwɔ́ wá ságíbi wá bée' ná ú khãikhãĩ wotoroosi ná pí kãnni ságíburɪ weri, pí bée' dóoró dé pí thoo bi sóbíyɔkírã. ²⁴ Tí dugura ye yékíj weri, Yáawénná hĩtaa naa gũ ye so kí sũnsũnigi weri, kí sɔgɔmburã ná tátúní sũnsũnigurã ye keri Éjípítí sodáasíburɪ ye kpúgi bi. ²⁵ Yɛɛ-uma pí wotoroodɛsurã fãni sí wónni yóo kɔ̀kɔ̀kɔ̀ tũwã. Éjípítí nípirã súrúyã kha' pí yɛɛ ĩbé horo' yé yɛɛ Ísíráyél bibiri dé Yáawénna khãuma yê hã bi. ²⁶ Yáawénná sɛeriyɛ Moyíziri kha' v yaara' ú déki tãa gi sóbíyɔkírã,

yɔ'miná mí' Éjípiti nípi wá wotoroosi ná pí kánni ságíburu wera. ²⁷ Moyízirá dée mú, púnínghi yɔ'miná fígí baa pí khanná. Mú Éjípiti nípira ye da'nná weri, pí kha' pi keŋ ã náa yɔ'mé pe, Yáawénná yee yɔ'miná kpɔɔ kɔɔ bi. ²⁸ Yɔ'miná mígí fáaráwǒ wá khāikhāi wotoroosi wá bée' ná pí kánni ságíburu ã dóoróo sóbíyɔkirá dé pi thoo Ísíráyél bibiri wera. Pí bée' téuri-búma níní úkpo mé v koo wa. ²⁹ Ye Ísíráyél bibirá dóoró ã sagaa taraa. Yɔ'mi píngím-biyaama he' ãná bée'rá ã dée má kpémo. ³⁰ Tí fūnaani, Yáawénná híní Ísíráyél bibiri Éjípiti nípi wá dékírá. Pí náa pí kpĩsuri sóbíyɔkénjírá. ³¹ Ísíráyél bibirá náa dónjí mí Yáawéerí déeri Éjípiti nípiri ú wórgi wá bákárá wera. Pí tuu dé Yáawénnāa wórgine. Pí khāa ú bu ye khāa tē ú sūmdébii Moyízirá.

15

Moyízi ná Ísíráyél bibi wá tūŋga

¹ Moyízi ná Ísíráyél bibirá tūni tūŋgi ã kpónnígóo Yáawénni kha':

Ma bée tūnneema í kpónnó' Yáawénnā

Úrāa míŋi wá bée' thagírá;

hīŋ-uma ságíbi ná pí kánni ságíburu weri, sóbíyɔkirá.

² Yáawénnāa hā mi fāŋgi ná wórgo

hīŋ-uri-mūma

úra déeri mí Yékínna; mi fūma ú jísí nuuga.

Úrá déeri mí Sii wá Yékíre

Mi ba see'ma kha' kpóri-uri.

³ Yáawénnāa ma khāikhāi Níkhāgaa

úra pi yí' Yáawére.

⁴ Hīŋ-uma khāikhāi wotoroosi ná Fáaráwǒ wá sodáasíburu sóbíyɔkirá;

sóbíyɔ mamigi di-girma fáaráwǒ wá sodáasí khāgi bí pákéeri pí bée'rá

wera.

⁵ Sūm-birma the'the'ri má púrse,
yɔ'miná mígí bi.

⁶ Yáawére, mú dé'diŋgira fãŋge wóore ya
kírá petɪnnɪ púnáana.

⁷ Yáawére, kpóri-muni;
mu khi'ma mú púníburɪ í sée bi ní
ná mú námíse yaa mé phem,
si tho'-pima má wúukpéese.

⁸ Mú jínfɪŋ kho tíkpo,
yɔ'miná pínjíree
ĩ yaa nunaa khaa tíkpo má kpémo;
sóbíyɔki wá phĩnni wá yɔ'miná kpági dée tes ĩ yaa nuna má kpémo.

⁹ Á púníbura ye kũmma kha'
ĩbira thõo ná kó'-ama
í hĩŋ á míjɪnnɪ í kpɪkɪree í bu kóŋ
í khorŋ aabɔ kpersɔɔrɪŋ
í híní' á míjɪna

¹⁰ Mú jínfɪŋ kho tíkpo,
yɔ'miná mígí bi;
yɔ'mina ye kuriima,
pí sũuno the'the'ri má khũbige
sóbíyɔkírá.

¹¹ Yáawére, ũnnɪ sĩmêe ha'rí sãmake múnnɔɔ?
mu ma mú kpo, ye kiraa; mú ná mâa wónní mákíŋ ?
dé-munima wée ú pi mákínnɪ ná pi phãna; ye pí mákírá ná pi fuu mú
jísí nuuga;
mu déma tãgumasimíja.

¹² Mú dé'diŋgi wá yaara'me

ná fãnuᅅgura dii á p̄inĩbura.

¹³ Hĩm-munuma mú nípira

Fum-munı-bıma ã kheε yêe yóo bí mú khanná
mú wórgı wá b̄arkára.

¹⁴ Nípirá núu si, p̄ı kpaᅅ

Fílísı nípi wá dósıra kp̄ıı-bıma.

¹⁵ Phãnuᅅe bée khu Édóm nípi wá níkhãgıbura

Mowábi nípi wá wókhirurıburãa kpaᅅ kpakpakpa
Kánãa nípi wá bée' wısé múnıjãa bı.

¹⁶ Kó phãnuᅅı wá hũᅅgé karba kóri bı

Yáawére, mú wórgı dé-giri-bıma pí kpárgãa, pí wónnı sıgırıᅅ na
fó ã ná nanı mú nípirá taraa,
mú ní' pí mu taarı ye híni wera.

¹⁷ Yáawére, werá yóo-muni-bıma mú tátıkıra

pı ná hıti ní kutúru
tı khanna mu sóbınnı í hıti ní
tı khanná pi thıya' mu.

¹⁸ Yáawéri wá ıgıra búma waati wá b̄eε', kí tu sóomi wã.

¹⁹ Tı fáarawó wá ságıbi ná khãıkhãı wotoroosi ná pí kãnnı ságıbi dóonni
sóbyokıra werı, Yáawénná yeε yó'mıná kpoo mígi bı ye Ísıráyél bibirá
sagaa kharı hvunná ã taraa. ²⁰ Áaró wá khıharı Mıırıyám ú déeri Yékırı wá
hıᅅgınnãa werı, ú kheε ú minigi yêe khı'reε Ísıráyél hapı wá b̄eε' yaa kheε
pı minisi yêe khı'reε yêe sãᅅ. ²¹ Mıırıyámuna ye tı'neema yêe kũᅅ kha' :

ĩ tı'neε í kpónnó' Yáawénnı,

dé úrãa mıııı wá b̄eε' thagıra;

hıᅅ-uma ságıbi ná pí kãnnı bı werı, sóbyokıra.

Máará wá yɔ'mɔ

²² Moyízirá kheε Ísíráyél bibiri fí sóbító' mamıgrá pí yaa yêe yóo Súuri gbirinɔ wá kénge. Nínée-burma gbirinná ĩ buu khu bísāa' kaa pāa yɔ'mɔ.

²³ Pí ná nanı tó kharı tí pi yí' Máará ye pí yɔ'mıná yé wónnı júb wā ĩ deε yɔ'mı wá hammıná. Tírá yeεrı pí yısu tí khannı Máará^m. ²⁴ Nípírá yaagıraa Moyízirá yêe kũɔ kha' pé ĩbíra ba júb? ²⁵ Moyízirá fɔwaa kɔɔ Yáawénnı, úrá bukaa-ɔ tó tábɔ'rı kha' ɔ khé hĩnnı yɔ'mıná. Ú kheε hĩnnı yɔ'mıná, pí wórɔɔ wêe júb. Tí khanná Yáawérı hãanı Ísíráyél bibiri ú mamı ná tí ɔ kha'rı pi kí dé wera. Mú Yáawénnı ye bée dé bi í keɔ weri, ²⁶ ú seεrıye bı kha' ná pi núu manı Yáawérı ú déeri pí Yékırı weri, má wáɔı yêe dé tí mákĩnnı, yêe dé tí ma kha'rı weri, ye kórı má mamı wá bée', bo' thĩpi thĩ jı ma yeεrı í kórı Éjípıti nıpirı weri, tí tóɔ ba kó' pi ya. Maná déeri Yáawérı ɔ pãaná' pi wera. ²⁷ Ísíráyél bibırá nanı Élım. Tí khanná yɔ'bunpi kpɔɔ ná ĩjɔɔ fı, ná tenhası digbéesāa' ná kpɔɔɔ. Pı hıtaa fı yɔ'mı wá khanná.

16

Mánnı ná khaasa

¹ Ísíráyél bibi wá bée' yaa Élıminá ĩ kheε ná nanı Sın gbirinɔ ɔv Élım ná Sınáyı tátıki wá sɔɔmburá wera. ĩ kórı gı khu ú pí ku'ri Éjípıtırá weri, pãa ĩjɔ fergee wá khubi kpɔɔɔ ná pımówāa' khurá pi nannı tí khanná. ² Mú Ísíráyél bibi nannı tí khannı weri, pí bée' yaagıraa Moyızı ná Áaróná yêe ³ kũɔ kha' ná Yáawérı yeε-ɔyaa ĩbé huu ní Éjípıtırá ná tu ye pãa wāa? Kha' ĩbíra ye khɔɔma khaası yé di í hĩ Éjípıtırá ye pí yaa kheε baa ĩbınne gbirinɔ werá ĩ ba yeε ĩbêe hu khũmıga. ⁴ Yáawénná seεrıye Moyıziri kha' ma ba dé má nıpirı í keɔ ná pi ba dé tí ma kha'rı wera. Kha' ma ba yeεma phãanı ku' ní thv'nná ĩ sũɔ má yɔɔɔ, nıpi wá bée' kí ho' khu wó khu phãanı ɔv

---

^m15.23 Máará Máará wá tutãngırá déeri hamma

naŋ bi wera. ⁵ Dii mí pi ba kí ho' khubi má'níkpo má'níkpo khibirá weri, ná pi sóóbíró bi, pi ba déma pí pi dé ho' fí khu wó khu weri, pí khaa íŋo.

⁶ Moyízi ná Áaróná seerye Ísíráyél bibi wá bée' kha' fee súníŋgi ná pi ba tu dé Yáawénná kuso'ri bi Éjípítirá. ⁷ Ye kha' naaŋ púníŋgi ná pi ba ná Yáawérí wá sáuri, dé nú-uri seere pú sí pi seeryo wera. Kha' íbi yati íbira míni wã, ye pí náaniŋ yêe see' íbíri seere píusa. ⁸ Moyízirá kha' Yáawénná ba hã-buma fee súníŋgi khaasi pí kwo ye púníŋgi ú hã bi pháani pí kwo hii. Kha' Yáawérí nú'-uri seere pú sí pi seeryo wera. Ye kha' íbírá míni wã. Kha' kí dée má íbira pi see' seere píusine ja, dé Yáawénná pi see' sí. ⁹ Tí kpãnaa bu, Moyízirá seerye Áaróni kha' u see' Ísíráyél bibi wá bée' kha' pi baŋ Yáawérí wá wóonná dé nú-uri seere pú sí pi see'ri wera. ¹⁰ Waati ú Áaróna ye seere Ísíráyél bibine weri, pí kha' pi keŋ gbirinŋ kénŋgi ï náa Yáawérí wá sáuri tátúnígírá. ¹¹ Yáawénná seerye Moyíziri kha' ¹² nú-manu seere pú sí Ísíráyél bibira see' wera. Ye kha' u see' pi kha' maná kũnni mú; fee súníŋ mummunigi pi ba kwo khaasi ye naaŋ púníŋgi pí kwo pháani hii tíra pi ba tu dé manu Yáawénná déeri pí Yékínna. ¹³ Súníŋgi, pó wúrí'pi wá póo pí má sũ'nibe, pí ba hii khaa tí pi ye hũŋ wera. Mú dugi yékinni, púníŋgi, míŋgé hũwã ï sání mininee khaa tí pi ye hũŋ wera. ¹⁴ Mú míŋgi hũuni weri, nípirá náa yó támú'mú'ni má pámpúra'ye fãniŋgirá. ¹⁵ Mú Ísíráyél bibi náani si weri, pi ye tuu mí' hũŋgiri wa; pí pú' kãmbi kha' pée míni wá hũŋgé keraa? Moyízirá seerye bi kha' pháanu Yáawérí hãanu bi dé u dé pí dime. ¹⁶ Ye kha' Yáawérí kha'-uma kha' bée' ho' dii mii naŋ bi wera. Pi ho' támákírántáŋgiⁿ wá wóo gíkpo, thaasi thaasi í mákínŋ pí nípi wá nóŋne. Pi ho' pí duki nípi wábi í mákínŋ pí hakeno. ¹⁷ Ísíráyél bibirá dée pãtí u kha'ri wera; póora hogi kóŋ, póora hogi kíru. ¹⁸ Mú pi kheeri ï mákíráa si támákírántágírá weri, pí náa ná pí ho'ra kóŋ weri, pi buu ï taraa

---

ⁿ16.16 Eburusirá kha'-purma kha' Óméé. Pi tuu ú hakeri mé'ni kpakiri' ya. Ye póora kha'ma kha' u wónni júmmínŋ kíló úkpo ná kpúke

tí kharí wa; pí ho'ra kírvu weri, pí nanu bi. Pí bée' buurama ï mákírá pí hakeno.

Mánni ná ú di dómwó

¹⁹ Moyízirá seerye Ísíráyél bibiri kha' hã níné yé di yé kha' ma sama naan na. ²⁰ Ye pi hĩngíráa ú wa. Póo saa pó dimi pí tági dée durbi yêe núu. Moyízi wá námísírá yaa bí bu. ²¹ Púnínsi púnínsi, pi ye ho'ma khu úkpo úkpo dimi ye ná khura kpúwáa pí tórá dánfíj. ²² Khubi má'níkpo khurá, pi ye ho'ma pí pi dé ho' fí khu wó khu weri, pí khaa íj. Níní úkpo wábura ye mákímma támákírántágti wá wóo íj. ²³ Ísíráyél bibi wá khokhãgti wá bée' ná seerye sí Moyízira.

²³ Moyízirá kha' múnnáa Yáawéí kha'ri. Kha' naanná déeri kpáaréekhura; máni Yáawéí wá khuyó. Kha' míu tí pi bée si', pí si' ri , tí pi bée' du', pí du' ri yé sa póori naan. ²⁴ Pí khori póori ï saa bi naan í mákírá pátí Moyízi seeri bi wera. Sí dée múnnáa, durbe dóoróo diimo pí taraa hasigaa yêe núu wã. ²⁵ Moyízirá seerye bi kha' pi di bi feeri, dé Yékírí wá kpáaréekhuyó, pí ba bu míni kpaagiráa wa. ²⁶ Kha' pi wónní hogoo í bu khubi má'níkpo ye khubi má'níj. ²⁷ Ye sí bée'rá pó Ísíráyél bibé kai ye kuso khubi má'níj. ²⁸ Yáawénná seerye Moyíziri kha' dé pépáa pi ba dé tí ma kha'ri weraa? Pépáa pi ba kó' má mammunaa? ²⁹ Kha' pi tu kha' hã-manu-buma kpáaréekhuno dé pi kpáarée. Tírá yeeri mâa hã bi khu bíj. ³⁰ Sí dée múnnáa, Ísíráyél nípirá kpáaríyáa khubi má'níj. ³¹ Ísíráyél nípirá yísi pí dimini mánni. Pi yema má

---

^{16.22} Eburusirá kha'-purma kha' Óméé. Pi tuu ú hakeri mé'ni kpakur' ya. Ye póora kha'ma kha' u wónní jómmitj kíló úkpo ná kpúke

kóríyándi biye[¶] yêe fũ. Pɪ phũmma má sãnwãmu-u.

³² Moyízirá seeriyɛ bi kha' Yáawéírí kha'ri kha' pɪ sa mánnɪni tãmákírántáɣɪ wá wóɔ hĩjenni, naaŋ ná pí kóibira ba yaa pí ná tu dé pí dimina ma ye hã bi gbirinná waatu ú ma kuso'ra bi Éjípítirá wera. ³³ Mú Moyízi kũnnɪ mú ú seeriyɛ Áarǒnɪ kha' u khe kó táɣɪ í yee bú mánnɪni tãmákírántáɣɪ wá wóɔ hĩjenni í saa-u Yáawéírí wá wóɔnná, naaŋ pí kóibírá ba náa-u. ³⁴ Pãtí Yáawéírí se'e'ra sí Moyíziri werɪ, Áarǒná ná saa mánnɪni Yáawéírí wá wóɔnná°, ú hĩti fí'.

³⁵ Ísíráyél bibi di-birma mánnɪni dusti digbéɛɔ ã ná nanɪ pí dóommi Kánáa surgurá. ³⁶ Óméeri úkpora jómímma kíló úkpo ná kpúko; ye éfá úkporáa jómínɣ kílóbi kpɔɔ ná múwãa'.

17

Masá ná Méeríbá wá yɔ'mɔ

¹ Yáawénná seeriyɛ Ísíráyél bibi wá bée' kha' pɪ khé tara. Mú u kũnnɪ mú werɪ, pí bée' yaa fí Sín gbirinná yêe yóo kerekere ã ná nanɪ Írífidím, pí hĩtaa fí ye yɔ'mɛ ye fí pũ jówã. ² Pí yaa yêe beɛ Moyíziri seeresi kha' u hã íbíri yɔ'mi íbé jú. Moyízírá kha' péɛ déeri ye pũ beɛ ma seeresɛɛ? Kha' péɛ déeri ye pũ bée má' Yáawénni í keŋ? ³ Mú júbusi kó'ráa bi werɪ, pí yaaguraa Moyízírá yêe kũŋ kha' péɛ déeri ye ú kusigo íbíri Éjípítirãa ? Ye kha' kuso'-uri-íbírma dé u baŋ íbínne júbúsé khu íbi ná íbi bibi ná íbi tádooribiri keyu? ⁴ Moyízírá fɔwaa kɔɔ Yáawénni kha' ma tuɔ tí ma dé túwã dé pí yatura bée hĩgim-mama púrse í khu ma. ⁵ Yáawénná seeriyɔɔ kha' u khe ú táɔ' tí u kɪ'ra Níl yɔ'mɪni werɪ, í kó' rɪ yé khe wóɔnnɪ ú ná Ísíráyél bibi wá khokhãɣɪbi wá póɔ. ⁶ Kha' mana ba hĩtuma ú wóɔnná Óréebi ke'rigurá. Ye

---

[¶]16.31 Kóríyándura ma tátuko

°16.34 mánnɪni Yáawéírí wá wóɔnná Si se'e'ma Yékírí wá Núnée kéésú wá míŋa. Ná keri tábikhãgu 25.10-12.

kha' u khe tábɔ'nni í khi' ru ke'rigurá yɔ'mé ku' nípira nú. Moyízirá dée pãtí Yáawéeri kha'ru weri, Ísíráyél bibi wá khokhãgɩbi wá wɔɔnná. ⁷ Pí yísi tí khannu Masá^o ná Méeríba^p ãdeɛ pãtí Ísíráyél bibira ye beɛ Moyíziri seeresu ná pãtí pi kha'ra pũ má' Yáawénni í keŋ kha' Yáawénná ãbi sɔgɔmburá bãa, bá u bú waa ?

Ísíráyél bibi wórí-buri Ámáléki nípira

⁸ Ámáléki nípirá baa dé pi ba khã pi ná Ísíráyél bibiri Írífídíminá.

⁹ Moyízirá seeriye Josíyeri kha' u phĩ'ní khoŋ khoobi pí yóo ná khã pi ná Ámáléki nípira. Naan ná ma ba khe Yékírí wá tábɔ'nni í ná hĩtu tátíkírá.

¹⁰ Josíyerá kheɛ yóo ná khã ú ná Ámáléki nípiri pãtí Moyízi se'raa-u wera. Tí pãnná ná Moyízi wá thĩ ná Áaró ná Úurna yema tátíkírá. ¹¹ Ná Moyízira yaariga dékiri, Ísíráyél bibirãa bu wórgura. Ye ná ú sũunigoo gi, Ámáléki nípirãa bu wórgura. ¹² Mú Moyízi wá dési bannu foriyoo weri, Áaró ná Úurná kheɛ púrgi ã saa Moyízi wá the'rá ú hĩtaa bú ye Áaróná nuna tó he'nná ye Úrná nuna tó he'nná pí kórí ú désiri ã yaarigaa si, sí wórɔɔ hĩtaa thu'nná khurá taraa dóoró. ¹³ Jozíyerá buu wórgi Ámáléki nípirá.

Kpersɔɔruŋ u kheeri khuv bi. ¹⁴ Yáawénná seeriye Moyíziri kha' íse sí tannu mé'ni weri, u tĩ'ní sa si nípirá kí wógí' sí. Ye kha' u se' Josíyeri kha' ma ba khuma Ámáléki nípiri í khoŋ bi bú duníjaná, níné se' pí míu túwã.

¹⁵ Moyízirá dée thoŋkhokhokharu ye kha' Yáawénná déeri má darapóra^r.

¹⁶ Ye kha' mú Ámáléki nípi ha'ru khori déki Yáawénná weri, múnnãa pi ba hĩi ú bu waatu wá bêe'.

---

^o17.7 núbéŋge

^p17.7 kpéire

^r17.15 darapóra si buka'ma tí nípe bu wórgi ye píŋgín wera

Tí Yékíinna bée khoḡ Ísíráyél bibi núnéesi wera

¹ Tí Ísíráyél bibi ku'ri Éjípítirá weri, tí fergi bísāa' fergee wá dógú khurá pi nanni Sínáyí gbirinná. ² Írífídíminá pí yaari ã yóo Sínáyí gbirinná ã ná hūtaa bú. Ísíráyél bibirá hūtaa fí ã kásāa tátíkira. ³ Moyízirá kání tátíkírā Yékírí thāná. Yáawérí Yékínná hūtaa ní tátíki wá thagurá ye seeriye Moyíziri kha' u see' Jakópi wá bibi bí pi yí' tē Ísíráyél bibi weri, ⁴ kha' ná-biri tí ma déeri Éjípíti nípiri weri, ye náa tē pātí ma kheeri baa bí khaterá má dókírā pātí náme khe ú bii wera. ⁵ Ye kha' werá ná pi núu má wági ye kórí núnée sí ma khonni bí weri, pi ba déma má wá thīnthīḡ bí ma funni ã tarāa yó thījini wera; dé dunijāa bée' maná buuruu. ⁶ Ye kha' píri, dé-birma Yékínḡ u wá thogunnū; dé-birma thī tí Yékírí phī'ni khori tí dée ú wári wera. Kha' síra u see' Ísíráyél bibira. ⁷ Moyízirá fígí baa nípi thāná ã ba yísi Ísíráyél bibi wá khokhāgūbiri ye seeriyee bi mípi wá bée' í Yékírí seeraa-u wera. ⁸ Ísíráyél bibi wá bée' kha' míni wó míi tí Yáawérí kha'ri weri, íbira ba dé ri. Moyízirá khe ná seeriyee sí Yáawénna. ⁹ Yáawénna seeriye Moyíziri kha' ma ba baḡ ú the'rá tátúní pírgo Ísíráyél bibirá nú pātí má seere ú weri, í khāa ú bu pí súnní túnnée túwā. Moyízirá písée seeriye Yáawénni tí Ísíráyél bibi kha'ri wera.

Tí Yékírí thukinni Moyíziri Sínáyí tátíkírā wera

¹⁰ Yáawénna seeriye Moyíziri kha' ú fū'ri písí nípi thāná í ná wírí' pi fee ná naaḡ, ye pí fú' pí tási ye ba thukinḡ ma. ¹¹ Kha' pi sóobíḡ dé kónaaḡ ná ma ba sūmma Sínáyí tátíkírā nípi wá bée' ná ma. ¹² Kha' u yee bagaa í minii tátíkiri hā pí ye sagi í kánḡ tátíkírā wa, hā pí yaturá tó'rinḡ gí ya, dé níni ú tó'rinni gí weri, míne bú wa, dé pi khuwōma. ¹³ Níthīnigō ba', tádooroo ba' pí yeyō wa, dé pi khuwōma. Pí pha' ú bu wa, dé pi hīngirooma pūrse í khuwō werési pí sōwō sōre í khuwō. Ná pi ba tu tútūnigūri, tí pánná pi

wónnì kǎŋ tátíkírǎ. ¹⁴ Moyízirá sũuno yóo nípí thǎná ï ná wírísáa bi ye pí fúgí pí tásura. ¹⁵ Kha' pi sǒɔbín kháte ná kónaaŋ. Hǎ níné yé tó'ríŋ hannɔ wǎ. ¹⁶ Tí kónǎaŋ púnínŋi, yɔgúrǎa dǒrí tátíkírǎ yêe jígínŋ. Ye tátúní pírgira ye búma tē tátíki wá thagurá, ye tútúbnígé kũni fǎŋge phǎnigé kórí nípiri pũ kpánŋ ní pí khanná. ¹⁷ Moyízirá kusigoo nípiri pí khanná yêe tó'ríŋ bí Yékínnɔ. Mú pi nannu tátíki wá the'nni weri, pí nunaa fí. ¹⁸ Yáawénná sũuno Sínáyí tátíkírǎ, naagurá, kisé yaa sisiyee tátíkírǎ pátí naage dé yáa sisii weri, ye tátíki wá bée' dée kisi yêe síge. ¹⁹ Tútúbnígírǎ hafiya yêe kũŋ fǎŋge. Ná Moyízira seereɛ, Yékínná kí hǎŋgínŋ. ²⁰ Yáawénná sũuno tátíki wá thagurá ye hǐtaa ní ye yísi Moyíziri ú kǎní ní. ²¹ Yáawénná seeriyɔɔ kha' u ná see' nípiri kha' hǎ pí kha' pi kpǎŋgínŋ í ná ma wǎ, tũmá' pí kǒŋgǒmbé hu. ²² Háari má thɔgɔŋkhonnibi wá yatu bú wónnì tó'ríŋ manɔ weri, mákím-burma ná pi wírí', tũmá má ba yeɛ bi ya. ²³ Moyízirá seeriyɔɔ kha' nípirǎ wónnì kǎŋ Sínáyí tátíkírǎ wa, dé ú thǐ wá yaturá yeeri bagaa ï sǎní minípee tátíkiri kha' hǎ nípirǎ sagɔɔ wa, dé pi hǐti ke'. ²⁴ Yáawénná tɔ seeriyɛ Moyíziri kha' ú fí'rí písi nípi thǎná ú ná Áaróná kǎŋ tátíkírǎ í baŋ ye hǎ má thɔgɔŋkhonnibi ná nípirǎ kha' ïbira kpǎŋgímma í kǎnní baŋ má thǎná wǎ, dé má ba yeɛ bi ya. ²⁵ Moyízirá fígí písée nípi thǎná ï ná seeriyɛ bí.

20

Yékírí wá seerebi kpɔɔgɔ

¹ Yékínná seeriyɛ Ísíráyél bibiri kha' : ² Máná déeri Yáawéerí ú déeri pí Yékínna. Maná kuso'ri bi donsirá Éjípítí surgurá. ³ Ye kha' hǎ mú yé thuya' tó mí manɔ ná mana mú wǎ. ⁴ Hǎ mú dé sǐmi werési mú khe tó míní tũ thu'nná werési tũ fǎŋgírǎ werési tũ yɔ'mɔ weri, í dé ri Yékírí wa. ⁵ Hǎ mú yé khuusiŋ í thuya' í mú wá hũngiri wa, dé manɔ Yáawéerí ú déeri pí Yékínni weri, má ba pí kũuŋ na, má ba yeɛ ípe bí ï'ni ma weri, pí bibiri wa,

tíkíŋ ná pí kóibi ná pí kói tormambu ná pí bibiri wa. ⁶ Ye pí funni ma yêe dé tí ma kha'ru weri, ma dé-bima míkuru tíkíŋ ná pí bibi ná pí kóibi wá kóibine í ná nan pí khayi kpársímúwâa'. ⁷ Hã mú yí' má jisígi púrgi púrgi wa, dé ná níne dée si, maní Yáawénná yeyɔɔ wa. ⁸ Hã mú yé pha' má kpáaréekhuru wa, dé má wáa-v. ⁹ Kheɛ khubi má'níkpori ï dé mú sūmisi wá bêe'. ¹⁰ Ye khubi má'níŋɔ khuri úrí, maní Yáawéí ú déeri mú Yékínni weri, manâa-únnɔ. Ú khu úrí, mú thĩni wo, mú bibi werési mú sūmdébikhobi werési mú sūmdébiharipi wo, mú tádooribi wo, khuraa úv mú thāná wo, í ɔɔ dé háari má sūmine ja. ¹¹ Dé khubi má'níkpo thago ma khonni thu'ru ná fānɔŋgi ná sóbíyɔki ná míu ù bú sí dógírá weri, ye kpáaríyáa khubi má'níŋɔ khurá. Tírá yeeri maní Yáawénná dée ú khuri khu kpóróo; ye ma beema dé ú dé ma wáa. ¹² Kpónnígóo mú sii ná mú níŋáa sí dé sǎŋgi mú bu thakoo sūnigi fānɔŋ gí maní Yáawéí ú déeri mú Yékírí, ma ba hã mu wera. ¹³ Ye kha' hã mú khu níni wã. ¹⁴ Hã mu ku' mú haru werési mú kho wá kpānaa bu wa. ¹⁵ Hã mú sú wa. ¹⁶ Hã mú tūnní hã mú kãni wã. ¹⁷ Hã mú wóɔré ku' mú kãni wá míno wã; hã mú wóɔré ku' ú duko werési v haru bu werési ú sūmdébikhoo bu werési sūmdébiharu bu werési ú náa bu werési ú kǎŋgogoo bu wa.

¹⁸ Ísíráyél bibi wá bée' núu pātí yɔgura dúrí ná pātí tútúunísura kŋŋ ye náa pātí yɔgura jígíŋ ná pātí kísira ya tátíkírá weri, phānigé kórí bi píu kpán ye nunaa ke'. ¹⁹ Ye seeriyé Moyíziri kha' ú thĩna seereɛ ïbínne ïbé nú, tūmá hã ú yee Yékírí wá thĩná seereɛ ïbínne ja, dé ïbíra huma. ²⁰ Moyízirá seeriyé bi kha' hã pí phāni wã, dé ná pí náa ná Yékínna tó'ríyɔɔ bí, v bée dé-bima í keŋ, v beema dé pí kí phānnɔ ye hã pí dé mípíŋi wã. ²¹ Ísíráyél bibirá hūtaa ní ke' ye Moyízirá sūv tó'ríyɔɔ Yékínno tátúní pírgírá.

Tí Yékírí khonni Ísíráyél bibi núnéesi wera

¹ Yáawénná seerye Moyíziri kha' u kǎŋ tátíkírǎ í thee má thǎná ú ná Áarǒ ná Nádáabi ná Ábíhú ná Ísíráyél bibi wá khokhǎgɪbi digbéesǎa' ná kpɔɔɔ. Ná pi ba mákírǎa mú, pí núnɪ ní yé ba' hursi fǎnɪŋgírǎ í thɪya' ma. ² Ye kha' Moyízi úkporǎa ba tó'rim-manno; pɔɔ bírá ba tó'riŋ mánnɔ wǎ; ye Ísíráyél bibi wá pɔɔrá ba kǎŋ bí kpoogi tátíkírǎ wa. ³ Moyízirá ná seerye Ísíráyél bibiri múɪɪ wá bée' í Yáawé'í se'e'ra bi ná maŋ mí u hǎani bi wera. Pí bée' kha' múɪɪ wá bée' í Yáawé'í kha'ri werɪ, ɪbíra ba déyee. ⁴ Moyízirá tigi múɪɪ wá bée' í Yáawé'í se'e'ruu wera. Kí dugé yékíré púníŋ thuthuki ú yaa ɪ sũuno tátíkírǎ ɪ dée thɔŋɪkhonkhari tátiki wá the'nná ɪ yaariŋa púrɪ kpɔɔɔ ná sɪŋɔ ɪ nɪ'nɪ'gaa sɪ, Ísíráyél thǐ tíkpo ná tí púrǎa. ⁵ Ye seerye Ísíráyél nákɔrbombi wá pɔɔ kha' pi khon thɔŋɪsɪ í tho' si khurukhuru í hǎ Yáawé'ni yé khon nákhobi thɔŋɪsɪ, sí déeri bemmi wásɪ werɪ, í hǎ Yáawé'ni tē. ⁶ Moyízirá kpikira tátarammɪni mágírɪ mágírɪ, ɪ kheɛ pɔɔri ɪ yee bi táaso ye kheɛ pɔɔri ɪ pámínǎa bi thɔŋɪkhonkhanná. ⁷ Ye kheɛ núnéesi wá seburɪ ɪ karmɔɔ thu'thu'ri Ísíráyél bibi wá wɔɔnná, pí kha' nú-ɪbínnɪ, dé múɪɪ wá bée' í Yáawé'í kha'ri werɪ, ɪbíra ba déyee. ⁸ Moyízirá kheɛ tátaraŋ mǐu táasírǎ werɪ, ɪ pámínǎa Ísíráyél bibiri ye kha' pí tarammúnǎa bukǎ' kha' Yáawé'í khon-uri-bima núnéesi seereɛ wée bárkǎrá. ⁹ Mú sɪ tanni, Moyízirá kǎní tátíkírǎ ú ná Áarǒ ná Nádáabi ná Ábíhú ná Ísíráyél bibi wá khokhǎgɪbi digbéesǎa' ná kpɔɔgura. ¹⁰ Pí náa Ísíráyél bibi wá Yékínna. Púrɪ gí pi yí' sáfírɪ werɪ, kǐra pi kheera dée ú desɪ wá sakhanna. Kí púrǎa ye te'ma pǎtí yékínhunne wera. ¹¹ Yékínna dée Ísíráyél bibi wá khokhǎgɪburɪ múɪɪ wǎ; pí wórɔɔ náa-u ye dii ye júbwǎ.

Tí Moyízi thukinni Yékínni tátíkírǎ wera

¹² Yáawénná seerye Moyíziri kha' u kǎŋ tátíkírǎ í thee má thǎná; kha' u

hĩti bú. Kha' ma ba hãa-uma púrí sí má tĩ'nu mammı ná mú tí ma kha'ru werı, sí dé sãngı sí mamaŋ Ísíráyél bibira. ¹³ Moyızı ná Joziyé ûv ye téfırô werı, pí kãní Yékírı wá tátıkırá. ¹⁴ Moyızı se'e'-uyaama Ísíráyél bibi wá khokhãgıburı kha' pí hĩti fı' kí tee ná ĩbıra baŋ. Ye kha' Áaró ná Úurna ba hĩti bı fı kpoogi ye ná nıne buu seere v ná bı. ¹⁵ Tı Moyızira ye kãŋ tátıkırá werı, tátúnıgé kaa gi. ¹⁶ Yáawérı wá sávra sũuno Sınáyı tátıkırá. Tátúnıge kaa tátıkiri ĩ buu khubi má'nıko. Khubi má'nıko khurá, Yáawénná hıtaa ní tátúnıgırá ye yısi Moyızira. ¹⁷ Ísíráyél bibi thã úrı, Yáawérı wá sáv dé-uyaama tátıki wá thagırá má naa gũ hası'. ¹⁸ Moyızırá dóoró tátúnıgırá ĩ kãní ná nanı tátıki wá thagırı ĩ hıtaa bú ĩ dée khıbeesi digbéeko ná isensi digbéeko.

31

¹⁸ Mú Yáawérı seereeri Moyızınó Sınáyı tátıkırá sóo werı, ú hãa-v púrí sıno sí úrı Yékírı wá thĩ tĩ'nu seere ú v hãanaa-v werı, ú thĩ wá déke.

32

Nábii ú déeri sãnnó werı, ú mıja

¹ Mú Ísıráyél bibi náanı ná Moyızira dáı v wêe sũŋ tátıkırá wa werı, pí píngırée ĩ sãní kúnı Áarónı ye seerıyo kha' v yáa dé sımbıi hã ĩbırı ûv ba khe wôonni ĩbé kí yóo dé ĩbıra tuv mú tí nanı Moyızı tárı ú kuso'ri ĩbırı Éjıpıtırá wa. ² Áaróná seerıye bı kha' pı khori' pí hapı ná pí bikhobi ná pí biharıpi wá nıntãmpúyırı pí nıntãŋıná ĩ hã ma í. ³ Ísıráyél bibi wá bée' khoriso pí sãni nıntãmpúyı ĩ hãa í Áaróna. ⁴ Ú tó kheyee ĩ dãnıfırêe-ı ĩ dée khıunákhobomi ĩ hãa bı. Ísıráyél bibırá tó súrıyá kha' ĩbı Yékırı ú kuso'ri ĩbırı Éjıpıti surgurá werı, úrá we. ⁵ Mú Áaró náanı sı werı, ú dée thogıkhokharı khıunákhobomi wá wôonná ye kha' naaŋ ná Yáawérı wá kersêe bú. ⁶ Mú dugı yékınnı púnıŋgi ,Ísıráyél bibırá yaa khori thogınsı ĩ

thogi si khurukhuru ye khori bemmu wá thogunsi ye yaa yêe di yêe núnné yêe kenné.

⁷ Yáawénná seerye Moyíziri kha' u sũŋ kɔɔkɔɔ dé ní' pí u kuso'ri Éjípítirá weri, dé-birma mípú kpakpa'ya. ⁸ Kha' tí ma seeri bi weri, sée-bunni khaanná fí ye yaa khee pí khũgi ã dãnfiráa gi ã dée khũ nákhobomi ã khuusiro thugɔ ye khori thogunsi ã hãa-u ã taraa kha' úrá déeri ãbi Yékírí ú kuso'ri ãbíri Éjípítirá. ⁹ Yáawénná seerye Moyíziri kha' pí thasi huɔ-sirma. ¹⁰ Ye kha' mú má námísi yaari bí bu weri, u yee má khu khon bi bú, ye yee ú dé thĩ kpakpa'ra. ¹¹ Ye Moyízirá jíní Yáawéí ú déeri ú Yékínni weri, jánni jánni kha' u sée saki dé úrá kuso'ri bi ú wóri gũ mí yêe kpũnĩjãanɔ wã, kí barkedá Éjípítí surgurá. Ye kha' pée déeri ye ú námíse yaa bí bu mé'naa? ¹² Ye kha' ná u dée múnnáa, Éjípítí nípara ba kha' u ye wêe bee pí kuru ya, dé kuso'-uri-bima ãbi surgurá í ba khu bi tátísirá í khon bi dunijaná. Kha' Yáawére, hã ú yee ú námíse ya bí bu wa, hã ú dé bi pú ja. ¹³ Kha' u wógí' ú sũmdébi bí déeri Ábrahám ná Ízáki ná Ísíráyél pí u hãana'naa núugi ã karaa ú thĩná kha' ma ba yeema pí kóibírá kóŋ má kusa'ye wera. Ma ba hã-bima siri gi ma hãana'naa núugi kha' ma ba hã bi kí dé pí wági kutúru wera. ¹⁴ Yáawénná tɔ kha' má dé bi pú túwã. ¹⁵ Moyízirá sũuno tátíkírá. Kó'-uyaama mammu wá púri síjɔni dékírá: tĩ'-piyaa-búma sí béé'rá, he' íjɔ íjɔɔ béé'rá seere ú Yékírí hãana Moyíziri wera. ¹⁶ Yékínná déerá sí púrsira; ú thĩná tĩ'neena bú. ¹⁷ Mú Jozíyé núuni ná Ísíráyél bibira ye sɔŋɔ weri, ú seerye Moyíziri kha' khãigé yaari Ísíráyél bibi wá khanná. ¹⁸ Moyízirá kha' ki dée má pɔɔ buuri wórgi yêe wóoyi pɔɔru wa, ye ki dée má pɔɔ pi wónni pũ fuv wa, dé nípêe kenné yêe sɔŋɔ máa nú. ¹⁹ Mú Moyízi tó'rínni Ísíráyél bibi wá khanne weri, ú jaa nákhobomini ná pãtí nípara sãŋ wera. Ú námísírá yaa ú sée púrsírá wãa ã keu tátíki wá the'rá. ²⁰ Ye khee nákhobomini, ã hĩnoo naagɔ ú sóo khurukhuru ye ú khee ú mínímmi ã yee bi yɔ'mɔ ã hãa Ísíráyél bibirá júwã. ²¹ Ye ú púgí Áaróni kha'

pée míne Ísíráyél bibi déeruu ye ú yee bi mípújěe hūngirāa? ²² Áaróná seerye Moyíziri kha' u keŋ ú thĩ, hã ú jángíŋ na, dé ú thĩna koo bi ya, pí khoro'ma mípúidége. ²³ Ye kha' bam-buri ba seerye-mama kha' má dé sĩmbĩ hã ĩbĩrĩ, ú khe wōonni ĩbé kí yoo, dé ĩbĩrá tuv míu tí nanni Moyízi tárú ú kuso'ri ĩbĩrĩ Éjípítirá wa. ²⁴ Ma seerye bi kha' ná níne sãnnu ú hã ma ú. Mú ma kōnni mú weri, pí khoriso pí púuyi ĩ hãa ma í má khee hĩnee naagurá í dée nákhobomo.

Ísíráyél bibi wá mípújɛ wá taasa

²⁵ Moyízirá náa ná Ísíráyél bibira dé pãtĩ pi khoro' weri, u tuv dé Áaróná yeera bi sí bu. Si ba yeema pí púńbĩrá bu kí máŋ bi. ²⁶ Ú ná nuna Ísíráyél bibi wá kharu wá dóonkhanná ye kha' píu thoo Yáawénni weri, pi ban má thãná. Mú u kōnni mú weri, Lévíbĩrá ná nunaa ú the'rá. ²⁷ Ú seerye bi kha' Yáawerĩ ú déeri Ísíráyél bibi wá Yékírĩ weri, urá kha'ru kha' pi khe pí kpersoowumbi ĩ dóon bú nípĩrá ĩ yoo kénsi wá bêe' ĩ khuwa' pí Ísíráyél bikãmburi ná pí másabi ná pí máagintákãmbura. ²⁸ Lévíbĩrá dée pãtĩ Moyízi kha'ru weri, sí dée múnnáa nípi kĩmi ná kpársímówãa' huu tí fūnaana. ²⁹ Moyízirá seerye Lévíbiri kha' pi kpisu ĩ hĩti Yékírĩ wá hĩtansi, pébu, pí-birma ĩ khuv pí thĩ wá bibi ná pí Ísíráyél bi kãmbura. Ye kha' Yáawenna duwábĩ bi fɛera.

Tí Moyízi jĩnni Yékĩnni dé u yee Ísíráyél bibiri wera

³⁰ Mú dugi yékĩnni weri, Moyízirá seerye Ísíráyél bibiri kha' dé-biri mípú kpakpa'ya. Ye kha' ma ba kãŋ werá Yáawerĩ thãná tátíkĩrá ná jĩnɔo ĩ keŋ, dé páane ú ba sée pí mípújĩ hã bi í. ³¹ Ye kãní ní Yáawerĩ thãná ná seeryoo kha' Yáawere, tu-manu dé nípi dé-birma mípú kpakpa'ya; ye u sée hã bi í; dé-birma sãnsĩmbiye. ³² Ye kha' ná pí-uyaa sée pí mípújɛ ĩ hãa bi í, sírãa ye kira; ye ná u kha' ú sée hã bi í ya, ú khon má jísígiri bú sebi ú u tĩni wera. ³³ Yáawénná kha' wée ú déeri mípújɛ weri, ú jísígira ma ba khon bú

má sebirá. ³⁴ Ye kha' v yóo má nípine khaa tí ma buka'ruv wera. Ye kha' má munigra ba táa-v; ye v khu ná ma ba taa bi tí. ³⁵ Yáawénna yeé Ísíráyél bibiri wa, ã dee pãtí pi yeera Áaróná dee nákhobomi wera.

33

Tí Yékírí hãanu Moyízi khĩnnu dé v ya kí yóo wera

¹ Yáawénna seeriyé Moyíziri kha' v ya ú ná ní' pí v kuso'ri Éjípítirá weri, tí khanná í yóo suri gí ma hãana'ni Ábráhámi ná Ízáki ná Jakópiri núugi kha' ma ba hã gí pí kóibiri wera. ² Ma ba sũŋ má munigi ú khe wõnnu pí kí thowoo. Kha' ma ba nímma Kánáa nípi, ná Ámóoribi ná Ítítibi ná Pérízibi ná Ívítibi ná Yébúsibira. ³ Kha' múnnáa pi ba dóonj kí surgurá. Kí surgurá, náapínígi ná sãngura khãnuma khãnyan. Ye kha' má thíná yóo bí kpoogi wa, dé ná ma kha' ma dé si, ma ba tanní murguntu-buma khĩnná ã dee pãtí pí thasi huuri wera. ⁴ Mú Ísíráyél bibi núuni ú seere õv míu dee seere nuwãa wã weri, pí fuvigra. Níne kpékírée ya. ⁵ Yáawerí see'-uyaama Moyíziri kha' v see' Ísíráyél bibiri kha' pí bée' thasi huv-surma. Ye kha' ná ma kha' ma yóo bí kpoogi, ma ba tanní múrguntu-buma. Ye kha' pi khori' pí tákpékírénsuri ye tí kpãnaa bu má keŋ pãtí ma dé yóo bí wera. ⁶ Ísíráyél bibirá khorso pí tákpékírénsuri Óréebi tátíkírá.

Yékírí wá dóobiduko

⁷ Moyízira kheé Yékírí wá dóobídukiri ã ná saa gi ke' kí ná nípi wá khanna. Ye yísi Yékírí wá dóobídukiri khaa tí pi thukij Yékíre. ⁸ Ná Moyízira kha' ma yóo ní Yékírí wá dóobídukirá, Ísíráyél bibi wá bõe' ye yáa nunuma pí dusi wá tutũnjuná í keŋ Moyízirá ná dóonj ní. ⁹ Ná Moyízira wórõw dóoró Yékírí wá dóobídukirá sóo, tátúnígura sũmma í ba nuni dóobíduki wá nógírá ye Yáawénna seereé Moyízino. ¹⁰ Ná Ísíráyél bibira jãa tátúní sũsũniguri ná ki nunaa dóobíduki wá nógírá, pi bõe' khuusimma

Í ná naŋ fānŋgiri pí dóobídusi wá tutŋníná. ¹¹ Yáawénna ye seereema Moyízino pātí níthīnigi ná níthīnge seere wera. Ná Yáawénna seerye ú sóo, ú fí'rí yóo Ísíráyél bibi wá khanná ye Jozíyé ú déeri Nún wá bikhee ū ye téfíróo weri, úrá hīti bú Yékírí wá dóobídukirá. Jozíyéra yema nákarbomo.

Tí Yékírí kpōnni Moyízino wera

¹² Moyízirá seerye Yáawénni kha' Yáawére, úrá se'ri ma kha' ma kuso' Ísíráyél bibiri ye u bukaa ma tárú ú u ba sŋ ū kpé' má bu wa, ye hakiraa ná úrá phī'ni khori ma. Ye kha' má mí nuuni ú. ¹³ Ye mú ki déeri má má mí nuu-iri-úma weri, u buka' ma ú dóókákásine, dé ná si múnnáa, tíra ma ba tuwōo ye má míjé nuu ú tákursa. Ye kha' tu-uri dé thī teri ú nípe.

¹⁴ Yáawénna seerye Moyíziri kha' má thīna ba yóo ú kpoogo; hā ú tŋ míni wā. ¹⁵ Moyízirá kha' ná u kha' má yóo íbínne kpoogi wa, hā ú kha' íbira yóo wa. ¹⁶ Kha' ná u yóo íbínne ja, péé míne nípara ba khe yé tú de má ná ú nípi wá mí nuuni ū? Kha' í keŋ má ná u yóo íbínne kpoogi ye kórí má ná ú nípiri í taraa dunijnathījini wá bée', tíra pi ba khe yé tu waa?

¹⁷ Yáawénna seerye Moyíziri kha' tí u kha'ri weri, ma ba dé ri, dé ú mí nuuni má ye maná phī'ni khoroo. ¹⁸ Moyízirá jínōo kha' u yee má já ú sáura. ¹⁹ Yáawénna seeryōo kha' ma ba tari ú wōōnná ú já pātí ma kuni weri, ye ma yí' má jísígiri kha' Yáawére. Ye kha' níni ú ma bee dé ma mapunaj weri, úra ma mapunaj ye níni ú ma bee dé ú numanse kó' ma weri, ú numansêe kó' ma. ²⁰ Ye kha' u tu kha' ú wōōní já má wōōsé'nni wā, dé ná níne jáa ni u huma. ²¹ Yáawénna seeryōo tē kha' tó kharé te má the'rá; kha' u nuni bú ke'rigirá. ²² Kha' ná ma bāa tari í bukaa-u má sáuno, ma ba saa-uma ke'ritāŋgirá yé kaa-u má dé'daanne yé tara. ²³ Ná ma taraa sóo, má khe má dé'daanni ye ú já má kpānaani, dé pí já má wōōsé'nni wā.

Yékírí wá seere wá páa íṅṅ hāana'ma

¹ Yáawénná seerye Moyíziri kha' púrí sí ma tí'naa má seereri ú keu si weri, v se' sí hūngi wá síṅṅ má tí' ú seere kpoori bú. ² Kha' v kí sóóbíṅ fa ná dugi ná kí yékímmine. Ná duge yékíree púníngi, ú káṅ Sínáyí tátíkírá í ná nuni má wóṅná tátíki wá thagurá kí tee ma. ³ Kha' hā ú yóo nínnṅ wā, dé úkpora yóo; hā má ná níni tátíkírá wa; hā má yaturá ná sánáa werési kpee weresi náa kí kēngírá wa. ⁴ Moyízirá segi púrí síṅṅni pātí dógú wásure wera. Kí dugé yékíré púníṅ thuthuki ú khee si í kání sí tátíkírá pātí Yáawérí seeruu sí wera. ⁵ Yáawénná sūuno tátúnígírá í nunaa Moyízi wá the'rá ye yísi ú nísígiri kha' :Yáawére. ⁶ Ye taraa Moyízi wá wóṅná ye khabí tē kha' maná déeri Yáawénna, maná déeri Yáawénna. Ye kha' dé-manuma Yékírí úv mapunay níṅṅ yēe numanse, má haabíṅ náṅgíṅ na, má fummuna kpúvniṅṅānṅ wā, ye pi wóṅní khāa má bu. ⁷ Kha' ma déma nípi míkuru í yáa dé í pí bibi ná pí kóibi wá kóibiri í ná naṅ pí khayi kpársímówāa' yé sée pí bursira. Ma séema pí bursi ná pí núkpínísi ná pí mípúníni í hā bi í ye ná níne dábí thīṅṅaa má hāa-v thīṅṅaa wā. Ná níne dée mípúníni, má yeyṅṅ wa. Má yee ú bibiri wa, tíkíṅ ná pí kóibi ná pí kói tormambu ná pí bibiri wa. ⁸ Moyísirá baṅi hursi khaanná fí í ba'rigaa ná nani fānṅgiri í thuga Tamanna. ⁹ Ye kha' á Tamaṅ ná má míu nuvni ú, má jíṅṅṅma v yóo íbínne kpoogo. Ye kha' tu-maní dé Ísíráyél bibi wá thasi huṅ-sirma; ye v sée íbi bursi ná íbi mípúníni hā íbíri í ye khe íbíri má ú nípe.

Tí Yékírí yaara'ri ú núnéesuri ú ná Ísíráyél bibiri wera

¹⁰ Yáawénná seerye Moyíziri kha' ma khom-bima núnéese. Kha' ma ba déma tāgumasimí ú nípi wá wóṅná ú míu dée dunipaná náa wā ná yó thīṅṅiná náa wā. Nípi wá bée' pí sánni khūnoo weri, pi ná tāgumasimí ú khu phānigi, í ma ba kheyṅṅ í dé wera. ¹¹ Kha' pi dé íte tí ma seer' pi fēeri

weri, ye má níŋ Ámóóríbi ná Kánáa nípi ná Ítíbi ná Pérízibi ná Ívítibi ná Yébúsibiri pí wóónná. ¹² Sɔri gí pi ba dóoŋ weri, hã pí kha' pi khomma kí nípuŋe níúnéesi wa, dé si ba dé-bíbuma má yáŋge. ¹³ Tírá yeeri pi keugiŋ pí thoŋkhonkhayuri, í hasi' pí sɔŋ bí pi déeri pórse weri, yé phugi' pí sɔntáboŋsura. ¹⁴ Kha' hã pi thoŋ sɔmbi wa, dé má pí kũuŋ ná, dé má kporá déeri Yáawéí pí Yékínná. ¹⁵ Kha' hã pí khoŋ kí sirgi nípiri níúnéesi wa, dé ná pi bâa dé pí sɔmmú yêe khoŋ pí thoŋsi, pi ba yí' pi bú, sí yee bi sɔmmú wá dimo. ¹⁶ Ná pi kha' pi beŋ pí ná bírí, si wóónní yeeri pí khe kí sirgi biharipi wá pɔɔ hã pí bibirá yee. Ye ná pí hapurá bâa dé pí sɔmmú, pi wóónní yánni yee bi bú. ¹⁷ Hã pí kpaa khũsɔmbibi wa. ¹⁸ Kha' pi kí dé keru sí pi dé khɔɔ pháani kaadé thãhurbunɔ wera. Fergee ú pi yí Ábíib weri, ú fergeerá, pi khɔɔ ú pháanini í bu khubi má'níŋɔ pátí ma seeri bi weri, dé ú fergeerá pi ku'ri Éjípítirá. ¹⁹ Dúgú bii wó dúgú bii má wáa-u tíkíŋ ná pí nábi ná pí sáníbi ná pí kpebi wá dúgú bikhobine. ²⁰ Ye ná káŋgogoo dúgú biyo, pi hãana'ma sánáa ú pheenná werési pí khurɔ dokirá í khurɔɔ ye ná pí níthĩnapi wá dúgú bikhobire bírí, pi dom-bírma. Hã níné yoo má dukirá dé' pórse ya. ²¹ Kha' pi dé pí sɔmɔsuri khubi má'níkpo wá thago, ye khe khubi má'níŋɔ khurá dé kpáaréekhiya. Háari tũ sũnneeri pání werési sɔgi' pání, pi déyoo kpáaréekhiya. ²² Pi kí dé di khubi má'níŋɔ má'níŋɔ kersuri, sí déeri di fũŋkersu weri, ye ná dugi wá sóoríyóora nani, pí dé Sɔgikersura. ²³ Dugi wó dugi, khoɔ wó khoɔ bamma páa ísãa' manɔ Tamaŋ Yáawéí ú déeri Ísíráyél bibi wá Yékírí weri, má thãná. ²⁴ Ma ba nímma támaburi ye pí surgurá kpóro. Ná pi wórɔɔ wêe baŋ má thãná páa ísãa' dugurá, níni wá wóré ba ku' pí surgurá wa. ²⁵ Hã pí khoŋ tádoori thoŋsi í hã ma yé tíkíŋ sí ná pháani úv thãhurbunɔ weri wa. Hã pí sa Kũŋkersu wá khasuri sí hũŋ dugé yékíŋ si ya. ²⁶ Pi baŋ dúgú khãmardimi wó dúgú khãmardi mí kũnni weri, máni Yáawéí ú déeri pí Yékínni weri, má dukirá. Hã pí yé khe kpee wá jíními í ke' ú bii wá khasi wa. ²⁷ Yáawénná seeriye Moyíziri kha' ú tĩ'

seere wera. Ye kha' ú seere wée barkedá má khorj ú ná Ísíráyél bibine núnéese. ²⁸ Moyízirá hītaa fí ú ná Yáawénni ĩ buu khubi digbéerj ná isensi digbéerj kaa di míni, kaa jú mína. Ú tĩgi núnéesi wá seerebi kporjuri púrí síjóná.

Moyízi wá fí' písémbammú Ísíráyél bibi wá hũkhanná.

²⁹ Moyízirá sũuno Sínáyí tátíkírá núnéesi wá púrí síjónj désírá. U ye tuu dé tí Yáawénni ye kporjuri ú weri, ú wóose'nna ye dámma wã. ³⁰ Mú Áaró ná Ísíráyél bibi wá bée' jáani ú wóose'ri wá dámmuni weri, phānigé kórí bi pi hagi yêe tó'riŋj ú wa. ³¹ Moyízirá yisi Áaró ná Ísíráyél bibi wá Níkhāgubi wá bée', pí baa ú seeriyee bí. ³² Tí kpānaa bu, Ísíráyél bibi wá bée' baa ú seeriyee bi seere bée' ú Yékírí see'raa-u Sínáyí tátíkírá wera. ³³ Mú Moyízi seereeri sóo weri, ú khee tákpe'ri ĩ kaa ú wōonna. ³⁴ ĩ kórí gí ú khurá, waati wó waati ú Moyízira yoo Yáawerí thāná kporkhari weri, ú khomma tákpe'nni ĩ ná nanj ú ku'mi Yáawerí thāná. Ná u kuso ní ú see' Ísíráyél bibiri seere ú Yáawerí hāanuu wera. ³⁵ Ná Ísíráyél bibira ye keru Moyízi wá wóose'nni pi ye náma ná tu kí dánj. Tí kpānaa bu, Moyízirá písí kaa ú wóose'nni ĩ ná nanj ú písémmi ní Yáawerí thāná kporkhara.

40

Tí Moyízi ba'ru Yáawerí wá dóobídukiri wera

¹⁷ Tí Ísíráyél bibi ku'ri Éjípítirá, kí páa ĩjō du gí thoori fí weri, kí dúgú fergee wá dúgú khurá, Yékírí wá dóobídukirá бага. ¹⁸ Moyírá ba' ki; sa-urma táa sũ kó' tutānguri weri, ĩ soġi tábōsi bú ye yaa khee só tábōsi ĩ kenġberee bú ye bagu sitāgu wōonná ¹⁹ ye khee dóobígi ĩ beriyee bú ye yaa khee kóo ĩ phii gi pātí Yáawerí see'raa-u wera. ²⁰ Moyízirá khee mammu wá púrí síjóni ĩ yee si núnéekéesúrá ye khee tábōsi ĩ soġi bú núnéekéesú wá kó'irá ye khee kí phii gí déeri mípúséekhari weri, ĩ phii gi. ²¹ Ye khee saa-u

dóobídukirá ye kheε dóobígi ĩ saa bú ĩ kpíkíraa gi khaa' ĩɲɔ sí dé sǎŋgi kéésúrá ná wǎ, pǎtí Yáawéρί sεε'raa-u wera. ²² Ye saa taabáρί khukuki wá dé'míŋgi, dóobígi wá wóɔnná, Yékírí wá thukíŋkhanná^s, dóobíduki wá kéenná ²³ ye saabura Yáawéρί wá phǎanısırı tabánná pǎtí u sεε'ra sí Moyíziri wera. ²⁴ Sa-uma tē fitīnakhe'i khukhuki wá dé'diŋgirá, Yékírí wá thukíŋkhanná, táabáρί wá wóɔnná, dóobíduki wá kéenná ²⁵ ye sóɔbíróɔ fitīnaabırı ĩ saa bi Yáawéρί wá wóɔnná pǎtí u sεε'raa-u wera. ²⁶ Ye saa datukóróŋ thokha tí pi déerá sǎnnɔ weri, Yékírí wá thukíŋkhanná, dóobígi wá wóɔnná. ²⁷ ye thogi bú datukóróŋ ũu núu nuu weri, pǎtí Yáawéρί sεε'raa-u wera. ²⁸ Sa-urma tē dóobígiri dóobíduki wá núgírá ²⁹ ye saa thɔŋŋkhonkha tí pi tho' thɔgummínnu khurukhuru weri, dóobíduki wá núgírá, Yékírí wá thukíŋkhanná ye khori thɔŋŋsi ĩ thogi si khurukhuru ye khori di bi'mi wá sargaa ĩ hǎa sí bēe'no Yáawénni pǎtí u sεε'raa-u sí wera. ³⁰ Sa-urma takı dóobíduki ná thɔŋŋkhonkharı wá sɔgɔmburá ye yee bú yɔ' mí pi dé khe í *wírí' ĩ mákírǎa pǎtí mammıne wera. ³¹ Pí yɔ'mına Moyızı ná Áarś ná Áarś wá bibira ye khe yēe tısi' pí dési ná pí deesıra. ³² Ná pi ye kha' pi dóoŋ Yékírí wá dukirá weréı ná pi bēe yóo thɔŋŋkhonkhanná, pi ye wírı'ma pǎtí Yáawéρί sεε'raa sí Moyíziri wera. ³³ Moyízirá bakaa táası ĩ sǎní minınee dóobíduki ná thɔŋŋkhonkhannı ye kheε dóobígi ĩ minınee gi ye saa dóobígi núgírá. Múnnaa Moyızı sóori sūmııra.

Tí Yékírí wá sáu hǎnnı Yáawéρί wá dóobídukiri wera

³⁴ Tátúnígírǎ sūuno ĩ ba kaa Yáawéρί wá thukíŋkhannı ye ú sáurá hǎní ú dóobídukıra. ³⁵ Moyízıra wóróɔ wēe dóoŋ Yáawéρί wá thukíŋkhanná wǎ, ĩ deε pǎtí tátúnígıra ye bú kí thagırá ná pǎtí Yáawéρί wá sáu hǎınaa dóobídukiri wera. ³⁶ Ísıráyél bibira ye sǔgıma yēe yóo kerekere. Ná tátúnígıra yaa Yékírí wá dóobídukırǎ, pí ya tí khanná í yóo wóɔrɔ. ³⁷ Ná

---

^s40.22 Yékírí wá thukíŋkharı ná dóobídukiri mí kpoore

tátúnígira yaa wa, pi hĩti-fĩma pí yóo khaarĩ wa, kí tee kí yamĩ yé tũmá pi yóo. ³⁸ Ísíráyél bibira ye náma Yáawéerĩ wá tátúnígiri ú dóobídukirá khibeegiri ye ná táagira tegi pí ná naagi ná ki kí so bú. Múnnáa pi ye sũugíj yêe yóo kerekere.